

# ŠALEŠKI RUDAR

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE VELENJE

31. januar 1969 — Leto V. št. 2 (85) Cena 0,30 dinarjev — Poština plačana v gotovini

## Z upravičenim optimizmom na pot

Trditve in pričakovanja, da v naši majhni občinski gospodarski skupnosti začnemo novo poslovno leto v luči ugodnih znamenj v gospodarskih gibanjih, niso neupravičene. Že leto 1968 je pokazalo, da je mimo gospodarska stagnacija, ki je bila tako občutna v letu 1966 in 1967. Družbeni proizvod celotnega gospodarstva — ki je v letu 1967 prvič nekoliko nazadovalo — se je v letu 1968 spet povečal in to kar za 33 odstotkov (!), skoraj v enakem razmerju se je povečala produktivnost (!), porasli so skladi in amortizacija, torej sredstva, s katerimi lahko gospodarske organizacije vplivajo na poslovne odločitve, neznatno je porasla tudi zaposlenost in nominalni osební dohodki. In ker je tudi večina teh ugodnih rezultatov nastala zlasti v drugi polovici lanskega leta, lahko upravičeno pričakujemo še nadaljnji gospodarski vzpon.

Tri velike gospodarske organizacije: rudnik lignita Velenje, termoelektrarna Šoštanj in tovarna gospodinjske opreme Gorenje so glavni nosilci teh ugodnih gibanj in ravno njihovi rezultati so v največji meri prispevali k ugodnim poslovnim uspehom lanskega leta. Pri teh treh gospodarskih organizacijah opazimo pojave, ki dajejo osnovo optimizmu tudi v prihodnje: začela se bo investicija v termoelektrarno Šoštanj, velenjski rudarji imajo spet mnogo bolj odprt trg (čeprav je potrebno to vzeti z določeno previdnostjo, saj marsikje drugje v Jugoslaviji še vedno obstajajo znatne premogovne deponije), Gorenje pa s svojo novo investicijo v nadaljnjo širitev obsega proizvodnje in asortimana izdelkov, nadaljuje hitri gospodarski razvoj.

Seveda pa ne smemo ostati zadovoljni samo s temi rezultati in perspektivami »velikih«. Omenili smo že, da je v letu 1968 občutno narasla akumulativnost industrije. Vendar moramo pri tem tudi ugotoviti, da je bil to v pretežni meri rezultat delovanja ravno navedenih treh in da velik del ostalega gospodarstva izkazuje zelo majhno akumulativnost. Zato bo še težje izvrševati tisto nujno nalogo, brez katere ne bo napredka: moderniza-

cija in rekonstrukcija. Ne smemo pa prezreti, da se lahko v mnogih majhnih podjetjih nahajajo zelo perspektivna žarišča bodočnosti. Koordinacija vseh gospodarskih moči v občini in plodno sodelovanje med gospodarskimi organizacijami lahko v marsičem pripomore k novemu napredku, ki je v končni fazi vedno v korist vseh. Napovedi nekaterih teh podjetij — med njimi tudi v takšnih, na katera smo še pred kratkim časom gledali zelo zaskrbljivo — izražajo optimizem in poslovno sposobnost, tj. slediti zahtevam trga. Takšne tendence je gotovo treba podpreti.

Ko že omenjamo rekonstrukcijo in modernizacijo, še mimogrede naslednji podatek. Razmerje med investicijskim vzdrževanjem in amortizacijo znaša v naši občini 1:1,5 in kaže na to, da gospodarske organizacije ne skrbijo dovolj za nadomestitev iztrošenih osnovnih sredstev, ampak se verjetno v preveliki meri zadovoljujejo z vzdrževanjem sedanjega stanja. To pa nedvomno ni pot napredka in bo povečanje amortizacije, in seveda njenemu racionalnemu trošenju, potrebno posvetiti večjo skrb.

Ob podatkih, ki so neugodni pa bi se ustavili le še ob enem. Terciarne dejavnosti (obrt, gostinstvo in turizem) v občini stagnirajo ali pa so celo v upadanju. Ista je slika v kmetijstvu, medtem ko trgovina sicer vzdržuje določen »status quo«, vendar tudi brez vidnejšega premika. Pričakujemo lahko, da bodo uspeli integracijski procesi v trgovini pomeniti tudi pozitiven premik v to smer, saj danes vse bolj vidimo, da so sposobne za tak razvoj le večje trgovinske organizacije, ki lahko ustvarijo vsaj najpotrebnejša sredstva za poslovne odločitve. Področje obrti, gostinstva in turizma (in tudi kmetijstva) pa nam mora ostati odprt klicaj. Bilo bi napačno, če bi naložili vse breme problemov le delavcem iz teh panog samih, čeprav brez njihove iniciative in požitvovalnosti ne bo šlo. Tudi to je področje, ki zahteva bolj jasno perspektivo in koordinirane — vendar premišljene in ne improvizirane — družbene akcije.

## Smuško tekmovanje za »partizansko puško«

Na Paškem Kozjaku bo 2. februarja dopoldne spominsko tekmovanje v smuku za Partizansko puško. Tekmovanje prireja republiška in občinska komisija v sklopu praznovanja 25-letnice pohoda XIV. divizije na Stajersko.

Na približno tisoč metrov dolgi progi z 250 m višinske razlike bodo tekmovali starejši pionirji, mladinci in člani — ekipno in posamezno. Organizator tekmovanja je smučarski klub iz Velenja.

Tekmovalci v posameznih kategorijah se bodo potegovali za pokale in diplome. Zmagovalna ekipa pa bo dobila prehodno leseno trofejo »Partizansko puško«, v trajno last pa pokal.



## Ob 8. februarju - slovenskem kulturnem prazniku

V spomin smrti pesnika dr. Franceta Prešerna, je 8. februar slovenski kulturni praznik. Njegove pesmi, ki so bile prvič natisnjene leta 1849 v drobni in skromni knjižici z naslovom »Poezije dr. Franceta Prešerna«, so še danes tako prepričljive kot tedaj, ko jih je naš največji pesnik snoval.

Ceprav so šele kasnejši rodovi doumeli umetniško povedano Prešernovo misel, se je ta nenadoma razodela narodu, mu svetila in kazala pot iz mračnjava. Zato je bila nepojmljivo živo prisotna skozi dolga desetletja in prešla v narodovo zavest.

Prešernove pesmi bodo ostale, pesnik sam pa se je z njimi povzpeli v sam vrh evropskih umetnikov. Zato se bomo na obletnico njegove smrti, (umrl je 8. februarja 1849) spominjali velikega slovenskega pesnika z zavestjo, da je slovenskemu ljudstvu odprl okno v svet.



BELE VODE — IDILIČNA SREDNJEVIŠINSKA VASICA JE V LETOSNJIH ZIMSKIH POČITNICAH NUDILA PRIJETNO RAZVREDILO MNOGIM OTROKOM IZ DOLINE, KI SO BILI TU NA SMUCARSKIH TECAJIH. TJA PA JE PRISLO TUDI VEČ STAREJŠIH SMUCARJEV. TAKO SE JE NA BELOVOŠKIH SNEŽNIH POLJANAH ZAČEL RAZVIJATI PRAVI ZIMSKI TURIZEM

## Naj vas opozorimo

na sestavek »KAKO BOMO VOLILI ODBORNIKE IN POSLANCE«, ki smo ga objavili na 3. strani.



VEDNO VEČ JE NA SMUCER LJUDI, KI SI NABIRAJO MOCI IN SVEZINE. SALESKA DOLINA PA JE Z DOBRIMI SMUCISCI TUDI BOGATO OBDARJENA. MANJKA LE SE BOLJ ORGANIZIRANEGA DELA IN NEKAJ SMUCARSKIH VLECNIC.

V RAZGOVORU S SEKRETARJEM OBČINSKE KONFERENCE SZDL JOŽETOM VEBROM SMO IZVEDELI KAKŠNO BO DELOVANJE SOCIALISTIČNE ZVEZE IN VSEH DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ V PRIPRAVAH NA SKUPŠČINSKE VOLITVE

## Javno in demokratično bomo izbrali kandidate za odbornike-poslance

Letos aprila bomo odšli na volišča in izvolili nove odbornike in poslance. Priprave na izvedbo skupščinskih volitev se razlikujejo od dosedanjih. Zato smo se za pojasnilo v zvezi z letošnjimi splošnimi volitvami obrnili na Jožeta Vebra, sekretarja občinske konference SZDL Velenje.

**Saleški rudar:** — »Rok za izvedbo volitev je dokaj kratek. Ali smo v velenjski občini že začeli s predvolilno dejavnostjo?«

**J. Veber:** »V vseh krajevnih organizacijah SZDL, sindikatih, vodstvih družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organih in raznih društvih že evidentirajo kandidate. Kandidature morajo biti potrjene dva tedna pred volitvami, te pa bodo sredi aprila, zato vidimo, da imamo za vse priprave zelo malo časa. Evidentiranje bomo zavoljo tega končali že 31. januarja.«

**Saleški rudar:** — »Ste se v Socialistični zvezi in drugih družbenopolitičnih organizacijah domenili za določeno kadrovska izhodišča pri predlaganju odbornikov in poslancev?«

**J. Veber:** »Na skupnem sestanku vodstev družbenopolitičnih organizacij smo dali v razpravo kadrovska izhodišča z namenom, da bi bilo njihovo

delovanje v pripravah na volitve javno in demokratično, tako da bomo na vseh ravneh kandidiranja in volitev izbrali primerne odbornike in poslance.

Socialistična zveza ni le nosilec in organizator družbenopolitične aktivnosti v pripravah na volitve, temveč je tudi nosilec predlaganja in sprejemanja kandidatov za odbornike in poslance. To svojo vlogo pa bo naša občinska organizacija SZDL uresničevala s tesnim in širokim sodelovanjem vseh volivcev, družbenopolitičnih organizacij in društev.

Naj na kratko povem, katera osnovna izhodišča moramo upoštevati pri predlaganju kandidatov in poslancev. Bodoča občinska skupščina mora bolj kot doslej odražati dejansko družbeno strukturo prebivalstva velenjske občine. Poglejte primer iz preteklosti. Vseh prebivalcev v občini je 50,8 odstotkov, zdaj pa so bile v občinskem zboru 4 odbornice in v zboru delovnih skupnosti 10 odbornic. Podobno je s starostno sestavo. Do 30. leta je 1 odbornik, od 30. do 39. leta je 26 odbornikov, od 40. do 49. leta je največ (29) odbornikov, nad 50 let starih pa je 14 odbornikov. To ni v skladu z deležem, ki ga imajo v naši občini mladi ljudje pri uresničevanju skupnih nalog. Ne zavzemamo se za ustrezno skupščinsko strukturo zavoljo formalnih razlogov. V skupščini in njenem delovanju se morajo odraziti vsi družbeni problemi. Zato mora biti odgovornost za ustrezen sestav nove občinske skupščine prisotna pri vseh volivcih in v vseh fazah volilnih priprav.

**Saleški rudar:** — »Koliko odbornikov bo imela nova skupščina občine Velenje?«

**J. Veber:** »Števila odbornikov ne bomo menjali, ker bi



Jože Veber: »Svojo nalogo bomo uspešno opravili, če bodo v predvolilnih pripravah sodelovali vsi volivci, družbenopolitične organizacije in društva«

morala občinska skupščina pred tem spreminiti ustrezní člen v občinskem statutu. Tudi vnaprej bo 70 odbornikov, 35 v občinskem zboru in 35 v zboru delovnih skupnosti.«

**Saleški rudar:** — »Kakšen je kandidacijski postopek?«

**J. Veber:** »Od 1. do 11. februarja, torej takoj zatem ko bodo evidentirani možni kandidati za odbornike in poslance, bodo seje krajevnih kandidacijskih konferenc in kandidacijskih konferenc v delovnih organizacijah. Na njih bodo predlagali možne kandidate za poslance. Ker pa je potrebno usklajevati večje število predlogov čimbolj demokratično in javno, se bo 27. februarja sestala 80-članska občinska kandidacijska konferenca. Delegati za to konferenco bodo prav tako izvolili na sejah krajevnih kandidacijskih konferenc in na kandidacijskih konferencah v delovnih organizacijah.

(Dalje na 3. strani)

**NOVI ZAKON O NARODNI OBRAMBI S SVOJIMI NAPREDNIMI REŠITVAMI OMOGOČA, DA SE BODO LAHKO V MOREBITNEM VOJNEM SPOPADU IZKORISTILE VSE ČLOVEŠKE, MATERIALNE, MORALNE IN DRUGE POTENCIALNE SILE, KI JIH BO MOŽNO USTREZNO ANGAŽIRATI V BOJU**

# Novi zakon o narodni obrambi

Konceptcija o vseljudski obrambni vojni še ni docela urejena s veljavnimi predpisi. Sedaj veljavni zakon o narodni obrambi je bil sprejet leta 1955, ko načela vseljudske obrambne vojne še niso v celoti prišla do izraza. Tudi uskladitev tega zakona z ustavo 1965 je bila bolj formalno-pravna kot vsebinska in se zaradi tega že dalj časa kaže potreba po popolnoma novem zakonu o narodni obrambi, ki bo omogočil vodenje uspešne vseljudske obrambne vojne v primeru potrebe. Osnutek novega zakona je že izdelan in ga bo zvezna skupščina predvidoma sprejela v začetku letošnjega leta.

Osnutek zakona ureja narodno obrambo v skladu z našim družbeno-političnim sistemom, naravo sodobne vojne in konkretnimi možnostmi in potrebami na tem področju. Osnutek zakona izhaja iz samoupravnega sistema naše družbe in nalaga vsem samoupravnim organom in družbeno-političnim skupnostim ne samo skrb in odgovornost za urejanje gospodarskih in družbenih problemov, pač pa tudi najširšo odgovornost za narodno obrambo, s čimer se še nadalje utrjuje njihov samoupravni položaj.

Nov zakon nadalje upošteva, da je naša država zgrajena na federativnem načelu. Zaradi tega so številne naloge prenešene na republike in občine, čeprav obdrži federacija, spriču svoje ustavne dolžnosti varovanje teritorialne nedotakljivosti našega državnega ozemlja dokaj velike pristojnosti, zlasti glede urejanja razmerij do JLA.

Obenem s prizadevanji, da se organizacija narodne obrambe vskladi z obstoječo samoupravno organizacijo naše družbe, osnutek zakona bolj popolno in natančno ureja pravice in obveznosti vseh občanov v zvezi z obrambo domovine.

Pri konkretizaciji posameznih določb zakon upošteva tudi značaj sedanjih in bodočih sodobnih vojn. Spriču sodobnih sredstev in moderne tehnike vojskovanja, številni ljudje in materialnih sredstev, ki se bodo angažirala v morebitnem bodočem vojnem spopadu, je sodobna vojna čedalje bolj obsejna in totalna. Sodobna vojna bi predvsem izbrisala razlike med fronto in zaledjem, z uporabo najrazličnejših uničevalnih sredstev pa bi povzročila velike človeške in materialne žrtve. V taki vojni se bo lahko obdržal samo tisti, ki bo znal kar najboljše izkoristiti vse svoje človeške, materialne, moralne in druge potencialne in jih ustrezno angažirati v boju, kar novi zakon o narodni obrambi s svojimi naprednimi rešitvami vsekakor omogoča.

Zakon razčlenjuje ustavne določbe, da nima nihče pravice priznati ali podpisati kapitulacije države ali kapitulacije oboroženih sil. Prav tako nima nihče pravice sprejeti ali priznati okupacije države ali njenega dela. Če bi sovražnik začel zasedati ozemlje države ali del tega ozemlja, so občani, organi družbeno-političnih skupnosti, delovnih in drugih organizacij dolžni nadaljevati oborožen boj in odpor proti sovražniku in izpolnjevati ukaze organa, ki vodi na zasedenem ozemlju vseljudsko obrambno vojno.

## OBOROŽENE SILE

Oborožene sile Jugoslavije sestavljata Jugoslovanska ljudska armada in teritorialna obramba.

Pripadniki oboroženih sil Jugoslavije je v vojni tudi vsak občan, ki sodeluje organizirano in z orožjem v boju proti okupatorju.

Za organiziranje, oboroževanje, opremljanje in pripravljane JLA je odgovorna federacija. Teritorialno obrambo sestavljajo enote in službe teritorialne obrambe, v vojni pa tudi milica.

## ENOTE TERITORIALNE OBRAMBE

Enote teritorialne obrambe izvršujejo te naloge:

- samostojno ali v sodelovanju z Jugoslovansko ljudsko armado vodijo oborožen boj proti prodirajočemu sovražniku in sovražnim desantom;

- na začasno zasedenem ozemlju nadaljujejo vseljudski odpor in vodijo oborožen boj proti sovražniku;

- ščitijo ozemlje, delovne in druge organizacije ter organe družbeno-političnih skupnosti pred diverzanti, saboterji, pomorskimi in zračnimi desanti in podobno sovražnikovo dejavnostjo.

Enote teritorialne obrambe izvršujejo tudi naloge v zvezi z zaščito in reševanjem prebivalstva in gmotnih dobrin pred vojnimi učinki.

Ob neposredni nevarnosti in med vojno opravljajo enote teritorialne obrambe tudi zadeve javnega reda in javne varnosti.

Enote teritorialne obrambe ustanavljajo občina, pokrajina in republika.

Ožja družbeno-politična skupnost je dolžna ustanavljati enote teritorialne obrambe tudi na podlagi načrta o obrambi širše družbeno-politične skupnosti.

Enote teritorialne obrambe lahko ustanavlja tudi delovna organizacija, toda dolžna jih je ustanoviti, če to določa načrt občine ali širše družbeno-politične skupnosti.

Enote teritorialne obrambe se ustanavljajo iz vojaških obveznikov, ki so razporejeni v te enote na podlagi vojnega razporeda in iz prostovoljcev.

Enote teritorialne obrambe družbeno-političnih skupnosti se ustanavljajo iz prej navedenih oseb, ki živijo na območju občine, oziroma širše družbeno-politične skupnosti.

Enote teritorialne obrambe delovnih organizacij se ustanavljajo iz oseb, zaposlenih v delovni organizaciji, ki niso razporejene v enote teritorialne obrambe družbeno-političnih skupnosti.

Občina, pokrajina in republika, kakor tudi delovne organizacije, so odgovorne za organiziranje in pripravljane enot teritorialne obrambe, ki jih ustanavljajo.

## SLUŽBE TERITORIALNE OBRAMBE

Družbeno-politične skupnosti ustanavljajo službe teritorialne obrambe, lahko jih ustanovijo tudi delovne in druge organizacije in krajevne skupnosti.

Službe teritorialne obrambe so: služba za poizvedovanje, obveščanje in alarmiranje in druge službe, ki jih po potrebi ustanavljajo družbeno-politične skupnosti.

Služba za poizvedovanje, obveščanje in alarmiranje ima nalogo, da pravočasno odkriva nevarnost pred vojnimi učinki in da o tem obvesti prebivalstvo, delovne in druge organizacije ter državne organe.

Služba za poizvedovanje, obveščanje in alarmiranje uporablja podatke služb, ki se redno ukvarjajo s poizvedovanjem in opazovanjem določenih pojavov vojaške službe za zračno opazovanje, sporočanje in navajanje in drugih ustreznih služb.

Pri izvrševanju svojih nalog med vojno in ob neposredni nevarnosti lahko služba za poizvedovanje, obveščanje in alarmiranje zahteva od informacijskih sredstev (tisk, radio, televizija idr.), da takoj objavijo določena obvestila.

Za potrebe službe za poizvedovanje, obveščanje in alarmi-

ranje ustanavljajo družbeno-politične skupnosti centre za obveščanje in alarmiranje.

Centri za obveščanje in alarmiranje dajejo alarme, kadar preti nevarnost pred vojnimi učinki.

Znamenja za alarmiranje so enotna za celotno ozemlje Jugoslavije, z njimi je treba pravočasno seznaniti vse prebivalstvo.

Znamenja za alarmiranje predpiše državni sekretar za narodno obrambo.

## PRAVICE IN DOLŽNOSTI DRUŽBENO-POLITIČNIH SKUPNOSTI IN NJIHOVI MEDSEBOJNI ODNOSI

Družbeno-politične skupnosti organizirajo vseljudsko obrambo na svojem območju in jo vodijo; v ta namen sprejemajo organizacijske, materialne in druge ukrepe za organizacijo vseljudske obrambe, za usposabljanje občanov za obrambo in za njihovo udeležbo v oboroženem boju, za usposabljanje državnih organov, delovnih in drugih organizacij za delo v vojni, za zaščito in reševanje prebivalstva in materialnih dobrin in za izvrševanje drugih nalog, pomembnih za narodno obrambo.

Družbeno-politične skupnosti izdelajo v skladu z določenimi enotnimi osnovami priprav države za obrambo svoj načrt za obrambo (razvojni načrt) in načrt za delo v vojnih razmerah (vojni načrt).

Razvojni načrt obsega program priprav za obrambo za določeno časovno obdobje, temelji pa na enotni oceni glede potreb narodne obrambe in materialnih ter drugih možnosti družbe in na oceni glede možnih vojnih nevarnosti na posameznih območjih države.

Vojni načrt obsega naloge, ukrepe in postopke v primeru neposredne vojne nevarnosti in vojne.

Razvojni načrt in vojni načrt ožje družbeno-politične skupnosti morata biti uskladeni z razvojnimi načrtom in vojnimi načrtom širše družbeno-politične skupnosti.

Občina, pokrajina in republika ustanavljajo štabe za narodno obrambo, ki vodijo teritorialno obrambo in civilno zaščito v mirovnem stanju in med vojno.

Štabi za narodno obrambo širše družbeno-politične skupnosti v mirovnem stanju izdajajo glede organiziranja in pripravljane teritorialne obrambe in civilne zaštite obvezna navodila za štabe narodne obrambe ožjih družbeno-političnih skupnosti.

Med vojno in ob neposredni nevarnosti so štabi za narodno obrambo ožje družbeno-politične skupnosti dolžni izpolnjevati ukaze štabov za narodno obrambo širše družbeno-politične skupnosti, ki so v zvezi z uporabo enot teritorialne obrambe.

## OBCINA

V skladu z osnovami načrtov in pripravljanih načrtov za obrambo države, ki jih določata federacija in republika, občina organizira vseljudsko obrambo na svojem ozemlju, usklajuje in usmerja priprave delovnih in drugih organizacij, med vojno pa vodi vseljudski odpor.

V skladu z enotnimi osnovami načrtov in pripravljanih ukrepov za obrambo države, ki jih določajo širše družbeno-politične skupnosti, opravlja občina zlasti te zadeve:

- določa organizacijo in delo svojih organov za izvajanje priprav na svojem ozemlju in za izvrševanje zadev v zvezi z narodno obrambo med vojno;

- programira in načrtuje razvoj priprav na svojem ozemlju in izdeluje občinske načrte na področju narodne obrambe;

- oborožuje in opremlja enote in službe teritorialne obrambe, ki jih ustanavlja;

- organizira civilno zaščito na svojem ozemlju;

- organizira in izvaja vzgojo prebivalstva za obrambo in zaščito ter vzgojo enot in služb teritorialne obrambe, ki jih ustanavlja, kakor tudi enot civilne zaštite krajevnih skupnosti;

- v okviru svoje pristojnosti določa krajevnim skupnostim, delovnim in drugim organizacijam ter občanom naloge, zadeve in ukrepe s področja narodne obrambe;

- usmerja in usklajuje priprave krajevnih skupnosti ter delovnih in drugih organizacij na svojem ozemlju;

- opravlja zadeve v zvezi z vojaško obveznostjo in vojaško mobilizacijo, zadeve v zvezi z materialnimi in drugimi z zakonom določenimi obveznostmi občanov in delovnih organizacij za potrebe Jugoslovanske ljudske armade in zadeve v zvezi s teritorialno evidenco ljudi in materialnih dobrin;

- skrbi za izvajanje vzgoje za obrambo in zaščito v osnovnih in srednjih šolah in za izvajanje programa strokovnega usposabljanja kadrov za njihovo delo med vojno;

- izvršuje pripravljane ukrepe, ki jih ob neposredni vojni nevarnosti odredi predsednik republike in sprejema druge ukrepe za prehod iz mirovnega v vojno stanje.

(Dalje prihodnjic)

## Mladi planinci ob 25-letnici pohoda XIV. divizije

Mladi planinci Koroške in juh. Mladi planinci iz Koroške in okolice Maribora bodo imeli pohod iz Črne na letnico pohoda XIV. divizije na Štajersko.

V soboto, dne 22. februarja bodo imeli na Belih vodah PARTIZANSKI MITING, nato pa naslednji dan v nedeljo, dne 23. februarja proslavo pri ZLEBNIKU (Št. Vid pri Zavodnjah), kjer je padel partizanski pesnik Karel Destovnik-Ka-

juh. Mladi planinci iz Koroške in okolice Maribora bodo imeli pohod iz Črne na letnico pohoda XIV. divizije na Štajersko. (kjer bodo obiskali spomenik kurirjem XIV. divizije) do Belih vod. Celjani in planinci iz okolice pa bodo prišli v Bele vode iz šostanske smeri.

Hkrati bodo k Zlebniku vabljeni vsi pionirski odredi naše občine.

## ZAPIS Z ZBORA VOLIVCEV

## V Stari vasi razpravljajo o zazidalnem načrtu

Sredi januarja letos je bil zbor volivcev za območje Stare vasi v Velenju. Volivci so skupaj s predstavniki občinske skupščine obravnavali osnutek zazidalnega načrta za področje med Kidričevo in Koroško cesto ter železniško progo. To pa je predel, kjer je še nekaj obdelovalne zemlje in tudi gospodarstva so še tam.

Predlog načrta za zazidavo na tem področju je razgrnjen, občinski svet za urbanizem pa ga je dal v javno razpravo. V načrtu, ki ga je izdelal velenjski projektni biro, je predvideno, da bi se na tem predelu zgradile družinske stanovalniške hiše, ki bi imele kmečki videz. Ze od nekaj so urbanisti želeli ohraniti Staro vas kot lepo slovensko vas. Zato je tudi v sedanjem predlogu zazidalnega načrta predvideno, da bodo morale biti stanovalniške hiše z dvignjenimi pritličji, strehe pa bodo morale biti podobne sedanjim vaškim hišam. Te hiše bi gradili postopoma; v prvi fazi ne bi bilo potrebno rušiti, kasneje pa bi gospodarska poslopja le morali odstranjevati. Celotno področje bo postopoma sodobno urejeno z vsemi za življenje potrebnimi objekti. Se le v drugi fazi bi rušili lope in druge pomožne zgradbe, ki stoje ob glavni cesti. Gradbene parcele bodo razmeroma velike, načrt predvideva 56 parcel; 30 hiš bi lahko takoj začeli graditi.

V Velenju so se odločili za zazidavo v tem predelu Stare vasi zato, ker se nenehno več tovarena gospodinjstva opreme, vzporedno z njo pa tudi nekatera druga podjetja in je potrebno premišljeno in razumno koristiti racionalno površino. Vedno več pa je ljudi, ki bi radi zgradili svojo družinsko hišo. Sicer pa Stara vas s starimi in ne preveč urejenimi gospodarskimi poslopji v neposredni bližini novega Velenja ne daje primerni videz. V takšni kot je sedaj, brez načrtne ureditve, ne bi mogli urediti cest in vseh ostalih stvari, ki jih prebivalci nujno rabijo.

Zdajšnji predlog zazidalnega načrta predvideva, da bi tudi ta predel dobil lepši in modernejši videz. Načrt je razgrnjen in dan občanom v razpravo. Na nedavnem zboru volivcev so nekateri že povedali svoje mnenje. Razumljivo je, da se starejši gospodarji bojijo za svojo zemljo, ker jim ta še prinese nekaj denarja v žep. Vprašanje pa je, kaj bodo čez nekaj let storili njihovi sinovi, ki so zaposleni izven kmetijstva. Sicer pa moramo resnici na ljubo tudi povedati, da pride ravno iz Stare vasi marsikatera kritična pripomba na račun slabih cest in drugih nevednosti, ki jih prebivalci tega predela vedno bolj pogrešajo. To pa je prav dokaz, da je potrebno stvari reševati premišljeno in po poti, ki bo peljala k napredku.

Izmed vasčanov so na zboru volivcev izbrali Martina Gerzina, Jožeta Blagotinška, Miha Valencija in Korena, z namenom, da obiščejo vsakega posameznega lastnika zemlje in ugotovijo, koliko gradbenih parcel je voljan vsakdo prodati. Ta predlog bodo do 1. februarja predložili občinski skupščini.



Naši pionirji skupaj s pripadniki Jugoslovanske ljudske armade

# KAKO BOMO VOLILI NOVE ODBORNIKE IN POSLANCE

**KAJ JE V BISTVU NOVEGA IN SPREMENJENEGA V NEDAVNO SPREJETIH SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZVEZNE USTAVE IN PREDLAGANIH SPREMEMBAH USTAVE SOCIALISTIČNE REPUBLIKE SLOVENIJE, KI VNAŠAJO V SKUPŠČINSKI IN VOLILNI SISTEM NEKATERE NOVOSTI IN SPREMEMBE?**

## To mora o volitvah vedeti vsak naš občan in volivec

**Katere so bistvene spremembe zvezne in republiške ustave, ki vplivajo na skupščinski in volilni sistem?**

V zvezni skupščini je osnovna in najpomembnejša sprememba v novi in dopolnjeni vlogi zbora narodov, ki ga bodo sestavljale številne enake delegacije iz vseh socialističnih republik (po 20 poslancev) in iz obeh avtonomnih pokrajin (po 10 poslancev). Zbor narodov postaja osnovni in splošno pristojni zbor v zvezni skupščini, z enakim številom poslancev iz vsake republike in avtonomne pokrajine pa istočasno odraža interese in enakopravnost vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti (narodnih manjšin). Te spremembe dograjuje načelo federativne ureditve naše zvezne države in bo pripomogla k uspešnejšemu delovanju celotne zvezne skupščine.

Druga novost je nov zbor zvezne skupščine — družbeno-politični zbor. Poslanci tega zbora bodo voljeni neposredno od volivcev in bodo predstavljali interese občanov, združenih v občine. Osnovno področje dela in pristojnosti tega zbora bodo precej podobne tistim, ki jih je doslej imel organizacijsko-politični zbor v zvezni skupščini. Družbeno-politični zbor bo razpravljal (po log zbora narodov) o vprašanjih družbeno-političnega sistema, zunanje politike, narodne obrambe itd., kot drugi zbori zvezne skupščine. S tem se zadrži v celoti sistem dvodomnosti, kar pomeni, da so zakon in drugi predpisi lahko sprejeti le, če se oba pristojna zbora zedinita za neki zakon ali drug predpis.

Razen teh dveh bo imela zvezna skupščina še naprej tri zore delovnih skupnosti: gospodarski zbor, prosvetno-kulturni in socialno-zdravstveni zbor. Ti trije in družbeno-politični zbor bodo imeli po 120 poslancev, ki jih bodo volili vsaka štiri leta

(in ne več vsaki dve leti polovico, kot je bilo doslej). Poslance zbora delovnih skupnosti bodo volile občinske skupščine in izvoljeni delegati, predstavniki delovnih ljudi iz tovarn, šol, bolnic itd.

Predlagane spremembe ustave Socialistične republike Slovenije predvidevajo v sestavi skupščine le to spremembo, da se ukine dosedanja organizacijsko-politični zbor. Spremenilo pa naj bi se tudi število poslancev: v republiškem zboru od 120 na 90, v vseh treh zbora delovnih skupnosti pa od 70 na 60. Slovenska skupščina bi torej štelala po novem 270 poslancev (prej 400). Tudi republiške poslance bomo volili v celoti vsaka 4 leta.

**In kaj je novega v volilnem sistemu?**

Največja novost volilnega sistema je v kandidacijskem postopku. Pred dnevi sprejeti zakon o volitvah zveznih poslancev (zakona o volitvah republiških poslancev in odbornikov občinskih skupščin in mu bosta v tem podobna) določa, da kandidate za poslance (in torej tudi za odbornike), postavljamo in določamo na kandidacijskih konferencah Socialistične zveze. In že smo sredi novosti! Kaj in kakšne so te kandidacijske konference, kakšne naloge in pravice nas zanimajo. Če poskušamo odgovorjati po vrsti in tako, kot se bodo vse volilne priprave v resnici odvijale, bomo najlažje dojel bistvo te novosti.

**Kaj so kandidacijske konference Socialistične zveze?**

Kandidacijska konferenca je sestanek članov Socialistične zveze v mestu, na vasi itd., ali sestanek članov sindikalne organizacije v podjetju, ki se zbira z namenom, da bi se dogovorili o svojem kandidatu (enem ali več) za odbornika. Tej kandidacijski konferenci pravimo po namenu in pristojnostih »krajevna kandidacijska konferenca«, »kandidacijska konferenca v delovni organizaciji« (v tovarni, ustanovi itd.). Ta dogovor volivcev je osnovni dogovor za vse kandidiranje. Poleg tega, da bi na teh sestankih določili kandidate za odbornike, bi predlagali tudi možne kandidate za poslance. Ker pa poslanskih kandidatov ne more veljavno sprejemati vsaka vas ali delovna organizacija zase in neodvisno od drugih v okviru skupne volilne enote, je potrebno vse predloge obrati in uskladiti.

Usklajevanje večjega števila predlogov za poslance pa je potrebno organizirati čim bolj demokratično in javno. Zato bi volivci in delovni ljudje izbrali iz svojih vrst delegate za občinsko kandidacijsko konferenco. Ta bi se sestala v občini in obravnavala

vse predloge za poslance, se dogovorila o skupnih merilih za zbiranje ter izbrala in postavila najboljše izmed predlaganih za kandidate za republiške poslance. Tak dogovor od volivcev izvoljenih in za usklajevanje predlogov pooblaščenih delegatov bo javen in odprt. Po sestavi in namenu pa ima seveda omejena pooblastila in lahko dokončno sklepa le o tistih kandidatih, za katere je pooblaščen in ki so kandidati v okviru volilne enote, za katero se je občinska kandidacijska konferenca sestala.

Zvezne poslance pa bomo volili v volilnih enotah, ki obsegajo več občin skupaj. Za kandidiranje zveznih poslancev se bodo zato sestale medobčinske kandidacijske konference. Sestavljene bodo iz članov — delegatov občinskih kandidacijskih konferenc. Tudi delegati na medobčinskih kandidacijskih konferencah imajo enako nalogo, izmed večjega števila predlaganih možnih kandidatov morajo izbrati najboljše na osnovi meril, ki si jih bodo postavili.

**Kako široko bodo sestavljene kandidacijske konference?**

Doslej smo omenjali le volivce in delovne ljudi in njihove delegate. Predvideno pa je, da bi se v kandidacijski proces vključili tudi člani vseh drugih organizacij, društev, samoupravnih skupnosti itd., ki so za kandidate za odbornike in poslance tudi zainteresirani. In kako to doseči?

Članstvo, vodstva in organi npr. mladinskih organizacij, borčevskih organizacij, izobraževalnih skupnosti, skupnosti zavarovancev, organizacije Rdečega križa, kulturne, telesnoizgnojne in vse druge žive in dejavne organizacije bi naj neposredno sodelovale v kandidacijskih pripravah in predlagale svoje najaktivnejše člane za možne kandidate. Članstvo vseh teh organizacij in samoupravnih združenj občanov bi se moralo za kandidiranje odbornikov vključiti neposredno v krajevne kandidacijske konference in v kandidacijske konference v delovnih organizacijah. Za kandidiranje poslancev pa bi morale vse te organizacije poslati tudi svojega delegata v občinsko kandidacijsko konferenco, kjer bodo odločali o kandidatih. Koliko delegatov bi katera od organizacij dala, bo predpisal volilni pravilnik občinske konference Socialistične zveze.

**Kakšna je resnična demokratičnost takega kandidacijskega postopka?**

Če smo bili pazljivi, smo opazili, da kandidata za odbornika določijo neposredno ljudje sami: v okviru družbeno-političnega dogovarjanja v kraju ali podjetju. Vsakomur so vrata na te sestanke široko odprta in vsakdo ima vse možnosti, da pove svoje mnenje in da svoje predloge za odbornike in poslance. Volilna enota za poslance npr. republiškega zbora združuje v poprečju nad 18.000 prebivalcev, v zvezni volilni eno-

ti pa v Sloveniji celo okoli 170.000 prebivalcev. Razumljivo je torej, da se morajo volivci dobro organizirati, da bi dosegli pameten dogovor o najboljših kandidatih. Pri tem organiziranju so jim Socialistična zveza in druge organizacije lahko v krepko oporo in po svojem družbenem položaju in vlogi tudi jamčijo za demokratičnost, javnost in odprtost ter zakonitost teh dogovorov. Vsebinska in končna sklep pa je seveda v rokah vseh izbranih delegatov, ki so jim ljudje zaupali nalogo družbenega dogovarjanja. Če bo na sejah kandidacijskih konferenc zmagala trezna presoja, če bodo izbrali res najboljše izmed dobrih in če se bodo delegati zavedali odgovornosti, ki so jo prevzeli, je že v tem jamstvo za dober izbor.

**Ali je vse to v skladu z ustavo?**

Če bi kandidacijski postopek zaključili na tej točki, bi bili resnično možni prigrizki, da je (s formalno-pravnega vidika) kršeno načelo 54. člena zvezne ustave, kjer med drugim piše, da imajo občani pravico določati kandidate za volitve v predstavniška telesa. Zvezni zakon zato predpisuje, da se po končanih kandidacijskih konferencah skličejo (obvezno) zbori volivcev in zbori delovnih ljudi (v podjetjih in ustanovah). Ti zbori volivcev bodo poslušali poročila delegatov s kandidacijskih konferenc in jih tudi ocenjevali. Lahko bodo s sklepi kandidacijskih konferenc soglašali, in so torej kandidati »v redu« — volivci so z njimi zadovoljni. Če pa bi se (z zakonom določeno število zbora volivcev) s kandidatom ne strinjalo, lahko takšnega kandidata ovržejo. Lahko postavijo tudi novega, seveda ob določenem številu prisotnih volivcev.

**In volitve?**

Volitve bodo v aprilu. Najprej bodo volili v delovnih organizacijah odbornike zbora delovnih skupnosti občinske skupščine. V nedeljo nato bodo neposredne volitve odbornikov občinskega zbora občinske skupščine, poslancev republiškega zbora in družbeno-političnega zbora zvezne skupščine. Najprej pa volijo odborniki in poslanci. Odborniki bodo na prvi seji občinske skupščine najprej izvolili predsednika občinske skupščine, nato pa še poslance zbora delovnih skupnosti republiške in zvezne skupščine. Pri teh volitvah bodo sodelovali tudi delegati delovnih ljudi. Temu bodo sledile volitve v republiški skupščini, ki mora izvoliti predsednika, podpredsednika, člane izvršnega sveta in druge funkcionarje. Vsi republiški poslanci skupaj bodo volili tudi 20-člansko delegacijo v zbor narodov zvezne skupščine.

Zvezna skupščina končno izvoli svoje funkcionarje. To mora storiti do 16. maja, ko se prične novo 4-letno obdobje, nov mandat vseh skupščin od občin do federacije.

## Demokratično bomo izbrali odbornike

(Nadaljevanje s 1. strani)

Občinska kandidacijska konferenca bo sestavljena tako, da bodo v njej zastopane vse važnejše strukture v občini, 40 delegatov občinske kandidacijske konference bo neposredno iz delovnih organizacij, drugo polovico pa bodo tvorili delegati iz krajevnih odborov SZDL (19) družbenopolitičnih in društvenih organizacij (17) ter predstavniki samoupravnih skupnosti (2) tj. temeljne izobraževalne skupnosti in komunalne skupščine za socialno zavarovanje. V konferenci pa bodo zastopani tudi obrtniki in kmetje kooperanti.

**Saleški rudar:** — »In kakšna bo naloga občinske kandidacijske konference?«

**J. Veber:** »Ta se bo sestala v Velenju in obravnavala vse predloge za poslance. Na konferenci se bomo dogovorili o skupnih merilih za zbiranje ter predlagali in sprejeli najboljše izmed predlaganih za kandidate za poslance v republiški zbor SRS. Ker pa imamo po dosedanjem predlogu z občino Mozirje skupno volilno enoto za zbor delovnih skupnosti republiške skupščine, bomo na občinski kandidacijski konferenci predlagali in sprejemali možne kandidate za po-

slance v te zore. Tu bomo predlagali možne kandidate za zvezne poslance in volili delegate za medobčinsko kandidacijsko konferenco zvezne volilne enote, ki zajema občine Celje, Mozirje, Velenje in Zalec.«

**Saleški rudar:** — »Kdaj časovno bo seja medobčinske kandidacijske konference?«

**J. Veber:** »Medobčinska kandidacijska konferenca za izbiro najboljših predlaganih možnih kandidatov za zvezne poslance se bo sestala predvidoma 14. marca in jih na osnovi postavljenih meril predlagala in sprejela.«

**Saleški rudar:** — »Povejte sedaj, če smo s kandidacijskimi konferencami odpravili zore volivcev?«

**J. Veber:** »Ne nismo jih, čeprav je res, da so kandidacijske konference novost. Naj še enkrat ponovim njihovo nalogo. Kandidate za občinsko skupščino bodo predlagali na krajevnih kandidacijskih konferencah in kandidacijskih konferencah v delovnih organizacijah ter izvolili kandidate za občinsko kandidacijsko konferenco. Občinska kandidacijska konferenca bo s tajnim

glasovanjem potrdila listo kandidatov za republiške zore, razpravljala o možnih kandidatih za zore zvezne skupščine in izvolila iz svojih vrst delegate za medobčinsko kandidacijsko konferenco.

Od 14. do 29. marca bodo v velenjski občini zbori volivcev in zbori delovnih ljudi, kjer bodo ocenili, dopolnili ali pa ovrgli kandidate za odbornike ter jih tudi dokončno sprejeli. Zbori pa so veljavni le, če je navzočih najmanj 10 odstotkov volivcev. Prav tako se bodo seznanili s kandidati za republiške in zvezne poslance in jih sprejeli, dopolnili ali pa ovrgli. Za novega predlaganega poslanca se mora izreči najmanj tretjina vseh sklepčnih zborov.

Zbori delovnih ljudi pa bodo izvolili še elektorje (volilni možje), ki bodo skupaj z novo občinsko skupščino posredno volili poslance v zore delovnih skupnosti republiške in zvezne skupščine.

Pred nami je torej pomembna in zahtevna naloga. Iz pojasnil, ki nam jih je razložil sekretar občinske konference SZDL, je razvidno, da so to kratke volitve dokaj zapletene. Ravno zaradi tega in časovne stiske, bomo morali sami volivci in družbenopolitični delavci z resnostjo opraviti veliko nalogo. Prepričani smo, da nam bo vsem skupaj to tudi uspelo.

## V odstavku

**VELENJE** — 18. decembra 1968 je bil na gimnaziji sestanek, katerega so se udeležili dolgoletni in novo sprejeti člani ZK, profesorji in dijaki. To je bil ustanovni sestanek lastnega aktivna, na katerem so izvolili tudi sekretarja in se pogovorili o plačevanju članarine. Za sekretarja so izvolili profesorja Vlada Pocažja. Sekretar občinskega komiteja ZK, tovariš Kristi Hrastel, pa je seznanil vse prisotne člane z delom in resolucijo VI. kongresa ZKS.

V dneh od 30. junija do 5. julija bo v Velenju III. seminar za zborovodje. Na tečaj bodo sprejeti 60 tečajnikov iz vrst zborovodij in glasbenih pedagogov vseh vrst šol. Slušatelji bodo imeli kot glavni predmet dirigiranje, ki bo povezano s praktičnim delom. Zato jim bosta na voljo dva mladinska zbora in gimnazijski deklinski zbor. Poleg tega pa bodo poslušali še predavanja iz naslednjih predmetov: tehnika mladinskega zbora, glasovna izobrazba, literatura, organizacija mladinskih zborov in metodika glasbenega pouka. Predavanja bodo v osnovni šoli Gustava Siliha in v glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega.

— Prejšnji teden so se v Velenju zbrali člani izvršnega odbora občinske konference SZDL, predsedstva občinskega sindikalnega sveta, sekretarji organizacij ZK, predsedniki aktivov ZMS, predsedniki krajevnih odborov SZDL in predstavniki osnovnih organizacij sindikata. Pogovorili so se o skupnih nalogah pri pripravah na bližnje skupščinske volitve. Po tem sestanku so v velenjski občini začeli evidentirati možne kandidate za odbornike in poslance.

— V Velenju je seminar za starše — vzgojitelje, ki bo trajal do marca. Na seminarju se bodo slušatelji seznanili s pedagogiko, psihologijo in dietetiko. To je že drugi tovrstni seminar v Velenju.

**SOSTANJ** — Na nedavni seji krajevnega odbora SZDL Soštanj so obravnavali predlog 5-letnega načrta izgradnje komunalnih objektov v velenjski občini in ugotovili, da je ta stvarno sestavljen. Zavzeli so se tudi, da bi v občini uvedli krajevni samoprispevek, katerega bi v šestih letih uporabili za potrebe šolstva in popravilo krajevnih cest.

**DRUŽMIRJE** — Pred nedavnim so v Družmirju izvolili nove člane v krajevni odbor SZDL. Predsednik je Milan Srebr, sekretar pa Jože Obrč. Ta dva so poleg Ede Kaše izvolili tudi za člane občinske konference SZDL v Velenju.

## Prispevali so za žrtve potresa

Sindikalna podružnica in delavci Postaje milice v Velenju so prispevali 300 dinarjev za ponesrečence pri katastrofalnem potresu v Črni gori.

Na nedavnem občnem zboru osnovne sindikalne organizacije pa so sprejeli obsežen program dela. Tesno bodo sodelovali z občinskim sindikalnim svetom, priredili več družbeno-političnih predavanj za svoje člane, poskrbeli za rekreacijo in izvedli šolska tekmovanja.

V novi sindikalni odbor so izvolili same delavne člane, za novega predsednika sindikalne podružnice pa so izvolili Ivana Breznika.

Vaš obveščevalec

ŠALEŠKI RUDAR

# ZAPRAŠENI POTOPIS

1938. LETA S KOLESOM PO ITALIJI

1938. leta. Še srednješolci sem se namenil na potovanje po Italiji. Takrat so bili avtomobili redki in tudi mopedomov še ni bilo. Zaradi tega sem odpotoval s svojim najboljšim prijateljem — kolesom.

Najprej na Primorsko preko Cola v Gorici, kjer sem se sestal z mnogimi primorskimi Slovenci. V Gorici je takrat vladal hud fašistični teror. Sorodniki učitelja Kramarja, ki je služboval v Velenju, so me zelo lepo sprejeli. Vsa Gorica je bila polna meni čudnih napisov. To so bila Mussolinijeva gesla, ki so pozivala italijanske državljane na ubogljivost, borbenost in disciplino. Na vsaki drugi hiši je bila poleg gesel slika Mussolinija. Njegova slika je bila takrat simbol italijanske moči. Tujcu je že kar presedala, saj jih je bilo na tisoče v vsakem kraju. S čelado na

Stari gondoljeri, delavci in revščina so gospodovali tu in tudi smrad, kajti sem se je zlivala vsa kanalizacija.

Ta drugi del Benetk, ki ga turisti niso občudovali, je napravil na mene svojstven vtis. Videl sem res cele Benetke, ne samo njen blišč.

Kolo je počasno prevozno sredstvo. Ker sem bil ambiciozen, sem moral kaj pridno pritiskati na pedala, da sem prispel v Padova in potem nadaljeval pot naprej proti jugu vse do Bologne.

## NESREČA V BOLOGNI

Iz Bologne, kjer sem imel prvi defekt, sem se kmalu potisnil preko Apeninov proti Firenzam. V Bologni me je namreč podrl tramvaj, vendar je šlo vse po sreči. Še predno sem se zavedal, kaj je z menoj, so me že obvezovali italijanski bolničarji. Kolo sem hitro popravil in potem sem po dveh dneh »bolniške« spet nadaljeval svojo pot.

Cez Apenine so mi pomagali tovarnjaki. Obesil sem se za tovarnjak, ki me je vlekel na vrh, potem sem se pa z veliko naglico spustil po nekaj kilometrskih klancih v dolino.

V teh krajih, ki so bili ponoči kar hladni, sem si moral iskati spet prenočišče v zidanih hišah. Do takrat sem večinoma spal kar v naravi, malo izven mesta. Na nogo sem si privezal bicikel in se potem pokrtil s cerado. Tako bi me moral zbuditi vsakdo, ki bi mi hotel ukrasti kolo. Malo čuden način, vendar zelo uspešen.

Bologna je lepo mesto, polno zanimivih arkad ob vseh glavnih ulicah, vendar mnogo zaostaja za Firenzami, ki so brez dvoma najlepše italijansko mesto. Polno spomenikov, krasnih parkov, monumentalnih zgradb, muzejev in galerij. Za vsakim ogledom se odpira nov še lepši pogled. Firenzi sem posvetil kar tri dni. Vendar so me moj žep in želja, da bi videl čim več, gnali naprej proti Rimu.

Siena me je sprejela ob sončnem zahodu, ki je obiskovalca miniaturno milanske katedrale vso iz belega marmorja. Obstal sem od

## BENETKE

Iz Trsta sem preko Meester prišel v Benetke, san vsakega turista. Brez dvo-



Benetke so še vedno ostale iste, romantične, pisane in polne golobov

ma so Benetke ob prvem srečanju napravile tudi na mene globok vtis. Markov trg, katedrala, ki je ni enake na svetu — vsa romantičnost kanalov in mostov, prelivanje barv, patinirane bakrene strehe in globobi, ki smo jih na trgu hranili s koruzo, vse je bilo očarljivo.

Toliko bolj me je razočaral večer, ko sem s težavo našel prenočišče v zatohli, vlažni in razpadajoči hiši. Pa še poceni ni bilo.

V Benetkah sem se zadržal nekaj dni in si ogledal Dožev palačo, tovarno steklenih okraskov, figur in lestenecv in še nekaj galerij.

Zvečer sem se pomešal med pisano množico turistov, ogledoval »špilunke« in zavil večkrat v stranske ulice, ki so bile temačne in puste, brez turistov, vendar po svoje zanimive.

(Dalje prihodnjič)

## REČICA OB PAKI BO MARCA RAZSVETLJENA

V zadnji številki smo pisali, da bi bilo potrebno, če bi tudi v Rečici ob Paki dobili javno razsvetljavo. No, sedaj pa lahko poročamo, da se bo to v resnici zgodilo, če bodo tudi Rečičani sami pripravljeni poravnati del stroškov za napeljavno. Predračun za napeljavno znaša okrog 9.800 dinarjev. Od tega bi morali zbrati vaščani okrog 2.000 dinarjev, Elektro Celje pa bo pirspevalo v tem primeru 4.000 dinarjev, ostalo bi krila krajevna skupnost Šmartno ob Paki.

Ker vemo, da so Rečičani, kadar gre za njihovo skupnost, vedno radi pripravljeni sodelovati s prostovoljnim delom in prispevki, smo prepričani, da se bo to zgodilo. Če bo dovolj dobre volje, bo luč zasvetila že v mesecu marcu.

Tudi omrežje javne razsvetljave v Šmartnem ob Paki bodo v kratkem obnovili in popravili. To delo pa bo opravilo Elektro Celje na svoje stroške. Torej vendarle napredek!

Z. K.

Upravni odbor  
DOMA POČITKA SALEK  
razpisuje prosto delovno mesto

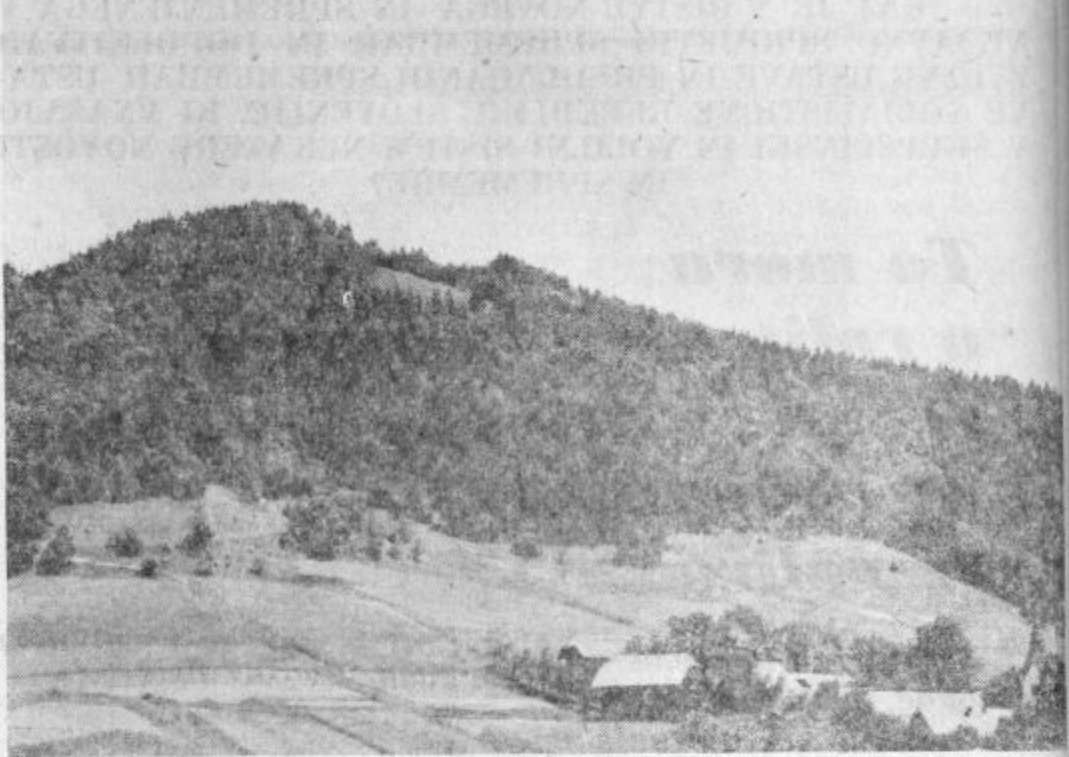
## MEDICINSKE SESTRE

za nego bolnikov

Pogoj za sprejem je končana srednja šola za medicinske sestre.

Prošnje sprejemamo 15 dni po objavi razpisa.

# Spominska obeležja



Prva akcija, ki so jo izvedli komunisti, člani SKOJ in sodelavci je bila v tem, da so prepletkali nemške napise in popisali zgradbe z borbenimi gesli v noči od 6. na 7. julij 1941. Pomenila je začetek vstaje v Saleški dolini. Po tej akciji so odšli v gozdove prvi ilegalski in aktivisti. Nastale so prve skupine partizanov v Saleški dolini. Da bi bila dejavnost takšnih skupin v Saleški dolini in drugod na Štajerskem bolj enotna in smotrna ter vojaško bolj pripravljena, je bilo potrebno, da se te skupine združijo v večjo formacijo. Pokrajinski komite za Štajersko je izvedel združitev takšnih skupin, ki so se gibale po Štajerskem. V dneh 4. do 6. oktobra 1941

se se zbrale v največji tajnosti na hribu Grmada nad Plešivcem blizu Graške gore: Savinjska, Revtrska in Pohorska četa. Združile so se v I. štajerski bataljon. Zbralo se je okrog 55 borcev, ki so se odzvali pozivu partije na borbo. S Savinjsko četo je prišel komandant Stane Rozman. Na Graški gori sta se četi pridružila tudi španska borca Božo Mravljak — Bombi in Tone Znidarič — Martin. Španski borec Miha Pintar — Toledo je prišel na zborna mesto s Pohorsko četo.

Omenjena združitev je imela za narodnoosvobodilno borbo na Štajerskem izreden pomen.

Fotografija in zapis iz albuma »3 spomeniki revolucije«, ki ga je izdalo ZZZ NOV Velenje

## ZADNJE DNI POSVETU...

NOVI AMERISKI PREDSEDNIK — V ponedeljek, 20. januarja, so na Kapitolu v ameriškem kongresu ustoličili novega predsednika ZDA Richarda Nixona, ki je 37. predsednik ZDA.

Za Nixona je značilno, da je med predvolilnim bojem in tudi po izvolitvi za predsednika 5. novembra, zelo malo povedal o svojem programu. Zato so vse napovedi o tem, kakšna bo njegova politika, zgolj ugibanja brez posebno trdne podlage. Vendar je mogoče nekaj sklepati. Najpomembnejša napoved je ta, da zdaj ni pričakovati nenadnih ali korenitih sprememb v ameriški politiki.

Drugi pomembni razlog za to napoved je razmeroma tesen izid, s katerim je bil Nixon izvoljen za predsednika. Ta mala večina glasov mu ne dovoljuje presenetljivih skokov ali obratov v politiki zdaj, ko je zares prevzel predsedniške posle.

Ni pričakovati, da bo novi predsednik dosti drugače vodil politiko do Vietnama, kakor jo je Johnson v zadnjem času. Na Srednjem vzhodu bodo ZDA še naprej previdno iskale stične točke s Sovjetsko zvezo, hkrati pa se trudile, da bi se z Moskvo začela pogajanja o raketnih izstrelkih in drugih perečih vprašanjih. Od Evrope bo Nixon verjetno zahteval več žrtve in denarnih izdatkov za njeno obrambo, a bo še naprej držal ameriški ščit nad članicami NATO. Pričakovati je dodatne obrambne napore ZDA.

Za Nixonov »delovni sloj« je značilno planiranje, red in sistematičnost brez ognjemotov. Upoštevati bo tudi moral, da ima proti sebi predstavniški dom in kongres, v katerih imajo demokratsko večino. Ni nujno, da bodo demokratski zmeraj nasprotovali zakonskim osnutkom, ki jih bo Nixon pošiljal v kongres. Vsekakor pa bo novi predsednik imel težjo nalogo, kakor če bi bila v kongresu republikanska večina. Tudi zato si ne bo mogel dovoliti kakih večjih odmikov od politike, ki je v glav-

nih črtah sprejemljiva za obe glavni stranki v ZDA.

SAMOZAGIB PRASKEGA STUDENTA — Novica, ki se je pojavila v našem in svetovnem tisku, da se je 21-letni praški študent Jan Palach sam sežgal iz protesta proti okupaciji ČSSR, nekaj dni zatem pa tudi umrl, je strašno odjeknila v javnosti. Njegova smrt je povzročila ogromne mirne demonstracije po vsej ČSSR.

Beograjska Borba je ob robu tragičnega dogodka v Pragi med drugim zapisala, da se je Jan Palach polil z bencinom in zažgal v znamenju političnega protesta in v imenu svobode in dostojanstva svojega naroda. V Pragi, v srcu Evrope, v drugi polovici 20. stoletja, 554 let po grmadi Jana Husa.

Imel je enaindvajset let in ni bil, pravijo, niti sanjač niti histerik. Njegovo zadnje dejanje brez primere v evropski zgodovini — kot je brez primere težka resničnost, ki so

jo vsilili njegovi domovini — izvirja iz idealističnega prepričanja zanosne mladosti, da človek ni ustvarjen za življenje.

Ni ga vodil gnev atentatorja, niti nebrzdano sovraštvo niti določen odnos do ene osebnosti, kakršnega utegne imeti borec, ki s prsi varuje draga tovariša. Moč za svoje dejanje je našel v prepričanju, da nekdo mora biti otrok obupa in krik opozorila.

Tako nikoli ne umirajo ljudje sumljivih idealov — ne glede na to, kaj utegne kdo pomisliti o veličini njegove žrtve.

Njegova smrt je dogodek z negotovim izidom za tiste, ki se borijo živi. V njej je strnjena vsa tragedija našega časa, posebno njegovih utripov v potrti Češkoslovaški. Smrti, ki zavoljo moči svojega grozljivega odmeva in tistih dolgih sprevedov s svečami in črnimi zastavami ne dovoljujejo, da bi ji odrekli vrednost. Kajti Čehe in Slovače po avgustovski intervenciji prav

gotovo ni moglo nič bolj pretresti kot samomor tega mladika, ki je ostal nepomirljivo pošten.

Vidi se, da znajo ceniti veličino njegove žrtve. Znali so ceniti tudi veličino žrtve tistega mladega sovjetskega vojaka, ki se je minulega avgusta ubil, ko je izvedel čemu so ga pripeljali v Prago.

Če v Švejkovem mestu sledi zgledu Jana Palacha Josef Hlavaty, delavec iz Plzna, če naj vsak peti dan prispe vest o naslednjem s seznama anonimnih samomorilcev — mora naš svet sočustvovati z globino tega brezupa, predvsem pa mora zaupati v enotnost in moč prebujenih, živih in dejavnih, ki bodo odpravljali vzroke obupa.

Sicer pa je Jan Palach, ko je zrl smrti v oči, naposled verjel, da je za prihodnost dovolj ena živa bakla: »Moje dejanje je doseglo svoj cilj. Vendar naj tega nihče ne stori. Bolje je, da tega ne stori. Naj se borijo živi.«

## ...IN DOMOVINI

● V FRANCIJO BREZ VIZUMOV — 1. marca bo začel veljati sporazum o dvostranski ukinitvi vizumov. Ta sporazum so sklenili ob nedavnem obisku predsednika jugoslovanske vlade Mika Špiljaka v Franciji.

● NOVI PREDSEDNIK ZMS — Ker je dosedanjí predsednik Zveze mladine Slovenije Milan Kučan postal član sekretariata CK ZKS, so ga razrešili te dolžnosti in za novega predsednika ZMS izvolili Mitja Gorjupa.

● DOSEDANJE PRAVICE BORCEV SE NE SMEJO ZMANJSATI — V zvezi s predlaganim pokojninskim sistemom, je predsedstvo zveznega odbora ZZZ NOV Jugoslavije zavzelo stališče, da se z novim pokojninskim zakonom ne smejo zmanjšati do-

sedanje pravice borcev. Mnenja so tudi, da je treba pokojninske zadeve borcev urediti enotno za vso državo, republikam pa prepustiti možnost, da določijo dodatne pravice za upokojene borce.

● ZAHTEVA CERKVE GLEDE SPLAVOV JE ZAVRNJENA — Sekretariat zveznega sveta za načrtovanje družine je odločno zavrnil zahtevo predsedstva škofijske konference katoliške cerkve v Jugoslaviji, da bi splave pri popolnoma prepovedali. Pri tem sekretariat poudarja, da je splav nezaheljen in škodljiv, vendar ga je treba v nekaterih primerih, kadar je nujno, omogočiti v javni zdravstveni ustanovi.

● IZVRŠNI SVET ODKLANJA VPRAŠALNIK »ZA PETICNE OBCANE« — Vsebinska

in izdaja vprašalnika o zavzanih prispevka iz skupnega dohodka občanov je med občani vzbudila velik odpor. Na poslanski vprašanji so v republiški skupščini povedali, da izvršni svet SRS odločno odklanja postopek v zvezi z vsebino in izdajo vprašalnika in se je ta zavoljo tega odločil, da bo o tem obvestil zvezni izvršni svet in odločno protestiral zoper take metode. Hkrati bo ZIS tudi obvestil, da ni garancije, da bi tak ali podoben popis na območju SRS dal objektivni rezultat. Po mnenju IS verjetno mnogi državljani ankete ne bodo izpolnili; vprašanja pa so brez konsultacije vseh prizadetih republik najbržda postavljena tako, da nanje ne bo mogoče dobiti stvarnih odgovorov.

SPOMINI OB OBLETNICI OF

Pionirji sedanjosti

ZAPISAL: VLADO VALENČAK

## »Halt! Wer dort?«

(Propaganda je bilo partizansko ime znanega aktivista Britovška iz Slovenj Gradca.)

Propaganda je bil eden od najpopularnejših aktivistov v Mislinjski dolini. Vedno nasmejan in pripravljen pomagati ljudem v nesreči. Njegovi govori na mitingih so bili skrajno optimistični in prav zaradi tega se ga je prijelo ime Propaganda. Seveda je bila propaganda Propagande v tistih časih, ko so bili naši ljudje v veliki stiski, na mestu, ker je marsikateremu ponovno vlila poguma...

Takole mi je pripovedoval nekega zimskega dne: »S tovaršem sva si ogrnila bele rjuhe in se pripravila, da bi čim nevidnejša lahko zdrknila mimo postojanke. Veter je bril neusmiljeno in sneg je škripal pod nogami. Bilo je prav za gotovo dvajset stopinj pod ničlo.

Pomikala sva se po sadovnjaku. Nenadoma sem opazil postavo v beli halji, ki je preskočila jarek in se potem pri-  
tajila ob tla. Nisem bil čisto gotov, da dobro vidim. Toda za njim je preskočila druga postava. Sunil sem spremljevalca pod rebra in obstala sva kot ukopana. Se dihati sva skoro pozabila.

Za drugim vojakom je skočil tretji, četrti in našela sva jih petnajst. Kolona se je počasi in previdno pomikala po sadovnjaku. Slišala sva samo škripanje škornjev po zamrz-  
njem snegu. Svabi so molčali kot ribe. Mene je pa začelo nekaj tiskati v grlu, dokler me ni premagalo, da sem na glas zakasljaj. Tisti trenutek so bele švabske postave polegale na sneg. Njihov vodja se je zadril v ledeno noč:

»Halt! Wer dort?«  
»Geheimkommando 6!« sem odgovoril.  
»Geheimkommando 6 weiterkommen!« je rezko zvenela nemška komanda.

»Ein Schmarn!« sem se zadril nazaj in s spremljevalcem sva jo ucvrla proti bližnjemu gozdu. Svabi so streljali za nama, toda stari partizanski zaveznik — noč — naju je pogoltnila...

## Velenjčan S. Ograjenšek v Beli Krajini

Slavko Ograjenšek je bil sin železničarja v Velenju. Pred vojno je končal gimnazijo — potem so ga hoteli poslati v lemenat. Pa se jim ni posrečilo. Takrat je namreč bil povezan z napredno mladino. Sel je na študij v Ljubljano.

Bil je lep fant in dekleta so ga rada videla. Dober pevec in veseljak — odlični športnik — posebno smučar.

Z Izakom sta bila soseda in prijatelja.

Kmalu po začetku vojne se je znašel v Beli Krajini. Postal je borec belokranjskega odreda in kasneje komandant bataljona tega odreda.

Srečal sem ga na Dolenjskem okoli Uršnjih sel, 1943. leta. To je bilo najino prvo in tudi zadnje srečanje med vojno. Ponosno je jahal ob svojem bataljonu. Izmenjala sva si vse novice iz domačega kraja, ki nama je obema bil tako drag, vendar tako daleč preko meje v nemškem Rajhu.

Zal je bilo to srečanje vse prekratko. Moja artilerija je morala v hribe, njegov bataljon pa proti Dolenjskim Toplicam.

»Pazi se Slavko in na svidenje!« sem zavpil za njim, ko je že dirjal na svojem konju za kolono bataljona belokranjskega odreda.

»Ne boj se zame!« je v slovo odgovoril.

Vendar je to bilo najino poslednje srečanje. Čez nekaj dni so mi pravili njegovi tovariši, da je padel v Dolenjskih Toplicah, ko je držal odstopnico svojemu bataljonu, ki se je umikal iz Toplice.

## ZDRAVI Z DOMA IN ŠE BOLJ ZDRAVI DOMOV

### V BELIH VODAH PRVE OSNOVE ZIMSKEGA TURIZMA

Občinska zveza prijateljev mladine je skupaj z občinsko zvezo za telesno kulturo Velenje priredila smučarski tečaj za osnovno šolsko mladino na Belih vodah. V prvi izmeni, ki je bila zaključena v soboto, dne 25. januarja, je bivalo v šoli Bele vode 42 mladih smučarjev, ki so pod vodstvom Ota Kugoniča, Lojza Boleta in Jožeta Melanška vadili mlade smučarskih veščin.

Opravili so tudi turo na Be-  
lovoška smučišča pa so  
prišli tudi starejši



Otroci so bili s tečajem zadovoljni. Mnogi pa so se naučili tudi prvih korakov

## CQ kliče YU 3 EKL...

RADIO KLUB VELENJE IMA TRADICIJO, Vendar je njegovo delo z odhodom STAREJSIH ČLANOV SKORAJ POVSEM ZAMRLO. SELE ZADNJA LETA NAZAJ JE PO ZASLUGI NEKAJ PRIZADEVNIH ČLANOV, PREDVSEM MARTINA BRAJLIHA IN JOŽETA ESIHA, DELO V RK SPET ZAZIVELO IN TAKO SO LAHKO NA NEDAVNEM OBČNEM ZBORU UGOTOVILI, DA TRUD LE NI BIL ZAMAN.

Organizirana sta bila kar dva tečaja. Prvi, začetniški radioamaterski tečaj, je redno obiskovalo 12 mladincev in 9 jih je opravilo zaključni izpit. Drugi je bil telegrafski tečaj. Trajal je več mesecev. Pred republiško komisijo so položili izpite za operatorje 3. klase trije mladinci. Poleg tega je bilo prek sprejemno oddajne postaje radio kluba vzpostavljenih preko 400 zvez z domačimi in tujimi amaterji. Ves čas pa hromijo delo radio kluba finančne težave, saj v 1968. letu ni prejel niti

dinarja. V zadnjem času se je pokazalo, koliko pomenijo dobro pripravljene in opremljene amaterske postaje, katerih klic po svobodi je slišati kljub ropotanju tankov, strojnici in letal. Zato je povsem nerazumljivo, da ustrezni občinski organi nudijo tako malo pomoči prizadevnim članom radio kluba. Potrebno bi bilo zamenjati zastarelo sprejemno oddajno postajo in jo prilagoditi za delo v vseh primerih. Združiti bi bilo treba vse vojaške radiotelegrafiste

in jim omogočiti stalno urjenje.

Novi odbor, katerega spet vodi Vlado Repenšek, bo zato odločno zahteval pomoč od tistih, ki so jo dolžni dati.

Poleg tega si je novi odbor zadal še več drugih nalog, kot so organiziranje tečajev, poživitev dela sprejemno oddajne postaje, sodelovanje pri proslavi ob 27. aprilu itd.

Upamo in želimo, da bo v bodoče še močnejše odmevalo po etru CQ, CQ, CQ YU 3 EKL, YU 3 EKL... QTH VELENJE.



Izpit pred republiško komisijo

## OBČNI ZBOR VELENJSKIH MODELARJEV

Velenjski modelarji so imeli pred nedavnim občni zbor. Pregledali so enoletno delo ter izdelali program za letos.

Kljub zelo pereči finančni situaciji so s samoprispevki in s pomočjo občinskega odbora Ljudske tehnike ter s prostovoljnim delom dosegli sorazmerno odlične uspehe. Sodelovali so na skoro vsakem tekmovanju v republiškem in zveznem merilu. Organizirali so III. državno prvenstvo z ledodrsniki in zasedli vsa prva mesta kot društvo in med posamezniki. V Šabcu na republiškem in zveznem tekmovanju so dosegli s hidrogliserji 1., 2., 4. in 5. mesto. Njihovi modeli so dobili številne diplome kot najlepši

modeli v republiki. Sodelovali so tudi na ostalih tekmovanjih z jadralnimi modeli v Celju in Ljubljani, kjer so dosegli dober plasman. Izvedli so občinska tekmovanja z brodomodeli — motornimi čolniki za pionirje naše občine, kjer so tudi zasedli vsa prva mesta. V tako bogatem tekmovalnem programu v prejšnjem letu, je sodelovalo 95 tekmovalcev s približno istim številom modelov. Društvo ima 68 članov, ki se z veliko vnemo pripravljajo na naslednjo sezono. S prostovoljnim delom so pričeli urejevati delavnico v mladinskem klubu. Prispevali so za 160 delovnih ur ter opravili delo v vrednosti 2.130 din; izdelali so vrtljive stole za delavnico, omare za orodje, napeljali elektriko in izdelali stenske luči. Sedaj izdelujejo delovne mize, pleskajo delavnico in upajmo, da bo delavnica dobro urejena z lastnim delom do konca februarja. Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo.

Predsednik je Vinko Vučina, tajnik Sofija Šalamon, blagajnik Milan Knežević, člani pa: Branko Drošč, Karel Ferlež, Stane Hočevar, Milan Klavs in Ivo Ribič.

Pred novim upravnim odborom so težke naloge. Kako prebroditi finančne težave, kajti en tekmovalac stane društvo 100 din brez modela. Tu so vračunani le potni stroški in tekmovalna taksa. V kolikor hočejo svoj program, predvsem z radio-vodenimi modeli uspešno izpeljati ter doseči boljše rezultate, kakor tudi z avio modeli na diesel motorčke, mora imeti društvo precej denarja, kar pa samo društvo ne zmore. V finančnem planu jim manjka 4.900 dinarjev. Od kod denar vzeti, kako delati naprej, z mladino, pionirji in ostalimi ljubitelji modelarstva je še vprašanje, ki ga mora rešiti nov upravni odbor.

Na Belovoška smučišča pa so prišli tudi starejši

rija Melanšek. Redno obiskuje to šolo smučanja 24 pionirjev in pionirk.

O podrobnostih drugega dela tečaja in o skupnem uspehu tečajev v Belih vodah bomo še poročali v naslednji izdaji SR.

## Kulturno društvo Ivan Cankar

V DRUGI POLOVICI DECEMBRA JE BIL NA VELENJSKI GIMNAZIJI USTANOVNI SESTANEK DIJASKEGA KULTURNEGA DRUŠTVA. PRISOTNIH JE BILO PRIBLIŽNO 50 DIJAKOV, PEVK DEKLISKEGA PEVSKEGA ZBORA, DRAMATIKOV, RECITATORJEV, LUTKARJEV IN VEČINA PROFESORJEV.

Predsednik mladinske organizacije je v uvodnih besedah obrazložil namen sestanka in potrebe, ki so pripeljale do ustanovitve kulturnega društva. V društvu naj bi delovali: pevski zbor, dramska sekcija, lutkarji, recitatorsko-literarna sekcija in po potrebi še kakšna druga, npr. likovna.

Da bi društvo čimprej zaživel, so izvolili upravni odbor društva, v katerega so bili predlagani in izvoljeni Aca Polanc, Nuša Hrovat, Milica Mravljak, Marija Podstenšek, Janca Nikolič, Jaro Vrtačnik in Miran Vah.

Izvolili so tudi nadzorni odbor, v katerem so prof. Martin Budna, Sonja Lipovšek in Zvonka Tomše.

V razpravi so na kratko nakazali prve naloge in probleme društva. Dijaki se najprej niso mogli odločiti za ime društva, nato pa so se dogovorili, da bo to Kulturno društvo »IVAN CANKAR«. V društvu bodo veljani razen gimnazijcev tudi dijaki ostalih šol in mnogi drugi prebivalci naše občine.

Kljub temu pa bi bilo jedro društva dijaško. Na prvi seji novoizvoljenega upravnega odbora so bile funkcije razdeljene tako: predsednik društva je Aca Polanc, tajnik Nuša Hrovat in blagajnik Milica Mravljak. Ostali člani pa bodo za povezavo posameznih sekcij in upravnega odbora. Na tem sestanku je bilo dogovorjeno tudi to, da se čimprej izdelajo pravila društva in akcijski program. Nekaj dni po ustanovnem sestanku pa so se že pokazali prvi vidni uspehi društva, saj je dramska sekcija, ki je že takrat pridno vadila, uprizorila Sneguljčico. Predstave so bile organizirane za vse šole v Velenju in okolici in za odrasle, ki so si želeli, da bi videli sposobnosti mladih igralcev.

J. B.

## V SOSTANJU BODO LETOS ZGRADILI NOV GASILSKI DOM

### Stota obletnica slovenskega gasilstva

Gasilska zveza Slovenije bo stoti jubilej proslavila z manifestacijami v vseh gasilskih organizacijah. V ta namen so že imenovali prireditveni odbor, ki ga vodi predsednik GZS Metod Rotar.

Šoštanjski gasilci pa bodo letos slavili 90-letnico svojega društva, ki so ga ustanovili že 1879. leta kot nemško društvo. Praznovanje bo še posebno svečano in pomembno, saj bodo letos v Šoštanju odprli nov gasilski dom, ki ga gradijo med Pako in železniško progo. Takrat bodo štirje člani gasilskega društva Šoštanj proslavili tudi 50-letnico dela v društvu, v katerem so še danes aktivni.

V mesecu maju bodo za učence osnovnih šol iz naše občine razpisali nagrade za najboljše spise o požarni preventivi. Najbolje napisane prispevke bodo objavili v Gasilskem vestniku.

M. V.

## Trikrat je vlomil in zbežal

**VLOMILEC JE VEDNO ISKAL DENAR • ZADOVOLJIL PA SE JE TUDI Z DRUGIMI MALENKOSTMI, KI SO MU PRIŠLE POD ROKO • NA SREČO PA NI IMEL KDOVE KOLIKŠNO BERO**

V tem mesecu so zaradi vlomnih tatvin v Velenju kar trikrat pozvali na pomoč delavce Postaje milice in UVJ. Vsakič je šlo za nasilne vlome in brskanje za denarjem. Vlomilec se je posluževal najrazličnejših spletk in nasilnega vlamljanja. Če ni šlo drugače je razbil predale v katerih je sumil, da bo našel denar. Varnostni organi so kaj kmalu izsledili storilca in ugotovili, da je bil on tisti ki je vlamljal na vseh treh krajih. Zaenkrat se je izmuznil roki pravice in jo popihal. Toda ne bo dolgo, saj so mu delavci milice že na sledi in tesno za petami. Kot vemo gre za mlajšega človeka, ki mu delo preveč ne diši.

Prvič je vlomil v noči od 4. na 5. januar v poslovalnico Tržnica, trgovskega podjetja ERA v Velenju. Na južni strani prodajalne je s silo odprl svetlobno okno in se skozenj prerinil v skladišče, nato pa še v ostale prostore. V oddelku mesarije je vzel sekuro in

z njo razbijal šipe v vratih. Razmetal in razbil je še nekatere druge predmete in očitno iskal dnevni izkupiček. Tatvina na pa mu ni šla tako dobro od rok kot je sam menil in se je moral zadovoljiti le z nekaj steklenicami alkoholnih pijač in čokoladnimi zavitki.

Šestnajst dni zatem pa je v isti noči kar dvakrat vlomil. Najprej v prostore kina na Koroški cesti 44. Že v večernih urah je odprl okno skozi katerega je ponoči prišel v čakalnico. Takoj se je zatekel v prostor, kjer prodajajo vstopnice in s silo odprl predal v mizi. Iz njega je pobral okrog 60 dinarjev.

Večjo srečo pa je imel istega večera pri vlamu v velenjski delavski klub. Tu je ukradel iz predala v točilni mizi (res varno shranjen denar!) okrog 800 dinarjev, za namerček pa še nekaj cigaret in pijače. Tudi ta vlom si je dobro pripravil. Ze poprej je odprl zapah pregibnega okna in varno prišel v klub, ko v njem ni bilo nikogar več.

### V ŠMARTNEM OB PAKI:

## ŠOLA ZA MLADE KMETOVALCE

Delavska univerza Velenje je tudi v našem kraju organizirala šolo za kmečko mladino, ki pa je odprta tudi ostalim, ki se zanimajo za posamezna strokovna predavanja. Brez dvoma je bila ta zamisel dobra, toda žal obiskuje šolo premalo fantov in deklet, vsega komaj dvajset. Mislimo, da bi jih bilo lahko več. Kaj je temu vzrok?

Strokovna predavanja, ki so zanimiva in vredna poslušanja, žal ne obiskujejo tudi starejši, kar je velika škoda. Trdno smo prepričani, da bi se to zgodilo, če bi bilo le malo več pravega obveščanja. Ko

je pred kakimi petnajstimi leti organizirala takratna ljudska univerza v Šmartnem ob Paki taka predavanja, je bil včasih razred v stari šoli skoraj premajhen. Toda takrat je bilo na našem območju precej plakatov, ki so ljudi opozarjali, katera predavanja bodo določenega dne, ki je bil na plakatih že vnaprej označen. Kljub vsemu pa so obiskovalci te šole zadovoljni. Zelijo le, da bi jih bilo več v šoli.

Ni to kritika, le tiha želja, da bi bilo v tem pogledu v prihodnje bolj urejeno. No, pa saj to je šele začetek!

Z. K.

## NOVOPOROČENCI!

Ce želite imeti lep spomin na poročni dan se z zupanjem obrnite na fotoatelj

### FOTO PAJK VELENJE

izdelujemo kvalitetne

slike tudi v črni in afga color tehniki.

Ne bo vam žal in zadovoljni boste.

### ZIVALI, NJIHOV SPREMLJEVALEC

Večji delež pašnikov in travnikov, ki prevladujejo nad njivami in vrtovi, kaže vidni pomen živinoreje. Vendar Kozjačani niso nikdar podcenjevali poljedelstva, čeprav ima to znatno manjše naravne pogoje in mu tudi ne daje tržnih viškov, morda včasih neznatne količine. Živinoreja pa je tista dejavnost od katere so imeli in imajo koristi, kadar

jim služi tudi kot najprimernejša delovna žival (transport, oranje). Poleg tega mu daje zelo potreben gnoj in je tu mnogo uspešnejša od konja. Velikokrat smo imeli priliko, da obiskujemo Blažičeve vole, ki so s skrajnimi napori vozili tovor po zaledeneli cesti do planinske kočice. Konji nikdar ne bi zmogli na takšni poti in nobeno drugo vozilo v enakih razmerah na nekdanji stari cesti.

## Svet pod Špikom

(6)

gre meso dobro v prodajo. Medtem ko mleka nimajo možnosti prodajati, poskrbijo v tem le za lastne potrebe. Med vrstami živine poznamo: govedo, prašiče in ovce. Največ pozornosti posvečajo govedoreji in prašičereji. Med pasmami prevladuje saro alpsko ali marijedvorsko govedo, ki je že od nekdaj stalni spremljevalec višinskega kmetarja. Pri tem težnje modernega kmetijstva oziroma živinoreje ne bi uspele, ker terja človek zaenkrat tu od živali širšo uporabnost. Govejo živino Kozjačani ne potrebujejo samo za meso in mleko, ampak

Posebno skrb posvečajo gošpodinje ali njihove hčere reji prašičev. Ponosne so, če jih spita do takšne teže, da so deležne pohvale, predvsem s strani močnejšega spola. Ponekod znajo Kozjačani izdelovati iz svinjskega mesa prave dobrote, določene ljudske jedi, ki lahko postanejo v prihodnosti turistična privlačnost. Najmanj skrbi posvečajo ovcam, tem najstarejšim skromnim spremljevalkam človeka med domačimi živalmi. Gojijo jih predvsem zaradi volne.

V primerjavi z minulimi desetletji je število glav živine

## tribuna vaših mnenj

### ČEMU VOZNO KARTO IN KAZEN?

Vlak je hitro drvel v zimsko ravan. Prešli smo Šoštanj in se ustavili v Šmartnem ob Paki. Vlak se je ustavil. Vanj sta stopili dve osebi: starejša žena in fant, ki je v zadnjem trenutku stopil v kupe. Takoj za njim je vstopil še sprevodnik. Takoj si je poiskal žrtvi in že jima je začel pisati vozovnici z dodatnim kazenskim listkom. Cena se je povišala za 5 dinarjev. Osebi nista nasprotovali. Poklical sem sprevodnika in ga vljudo vprašal, če se mu tako ravnanje zdi pravilno. Njegov obraz je bil prijazen in takoj mi je odvrnil: »Zavedam se, da tako ravnanje s potniki ni v skladu z gostoljubnostjo v železniškem prometu. Kako naj privabljam več potnikov, če jih potem, ko vstopijo, kaznujemo kot ljudi, ki so nekaj zagrešili!»

Njegov prijazen odgovor mi je bil všeč. In nemogoče se mi je bilo vsč. In nemogoče se mi je bilo vsč. In nemogoče se mi je bilo vsč.

zdi, da tega ne razumejo kje drugje.

Jasno je, da bi bilo za drugačno ravnanje potrebno drugače vzgojiti ljudi. Sami bi si seveda plačali normalno ceno za vozno karto. Tako bi mi lahko pospeševali turizem tudi v vlakih. Zakaj naj bi se ljudje brez vozne karte bali vstopiti? Nekateri sploh ne vstopijo... Zakaj ne bi dosedanjega režima v vlakih spremenili? Na ljubo železnici s povečanim prometom in na ljubo vsem tistim, ki jih je delo zaviralo, da si niso mogli pravočasno oskrbeti železniške vozovnice!!

Obstaja še tretji, manj izvedljiv predlog. Vozovnice naj bi prodajali še kje drugje, ne samo pri blagajni postajne železnice.

Kaj mislite, potniki, o vsem tem. Ali mogoče nimam prav?

V. S. Velenje

## Občni zbor RK v Šoštanju

### Pomagajmo človeku v nesreči

**V DRUŠTVO JE VČLANJENIH 800 ČLANOV • FANI LUKMAN IZVOLJENA ZA NOVO PREDSEDNICO**

Ko so se ob koncu lanskega leta zbrali člani na občnem zboru Rdečega križa, so ugotovili, da so med letom uspešno delali. Rezika Gmajner, ki je prebrala poročilo, je povedala, da je darovalo svojo kri 370 krvodajalcev. Med temi pa so nekateri že večkrat darovali kri in dobili zlate in srebrne značke.

Akcije podmladka RK so bile v Šoštanju zelo uspešne, zlasti pri zbiranju denarnih sredstev in oblačil, s katerimi so obdarili ostarele, bolne in socialno ogrožene prebivalce. Justina Uranič je nadvse uspešno vodila blagajniške posle in je zato bilo v društveni blagajni na voljo vedno toliko denarja, da so lahko nudili najnujnejšo pomoč potrebnim. Poravnali pa so tudi stroške za razne tečaje. Med drugim je lani devet članic naredilo tečaj za prvo pomoč in nego bolnikov.

Na občnem zboru RK v Šoštanju so sprejeli nova prilagojena društvena pravila ter izvolili 15-članski upravni odbor in 3-članski nadzorni odbor. Porazdelili so si tudi funkcije. Fani Lukman je predsednica, Franjo Stanovšek podpredsednik, Rado Kases-

nik tajnik in Justina Uranič blagajničarka.

M. V.



Letošnja zima je prišla nepričakovano. Zato ni čudno, da so ljudje, ki skrbijo za prevoznost cest, bili v zagati. Kljub temu pa moramo reči, da je komunalno obrtni center Velenje dobro opremljen za zimsko pluzenje in odstranjevanje snega ter je delo zadovoljivo opraviljal. Vozila s plugom smo srečali celo na Belih vodah (naša fotografija) tako, da je bila cesta v ta novi zimsko turistični kraj vseskozi prevozna za lažja vozila.

## PAŠKI KOZJAK - legenda in stvarnost

močno upadlo. Nekoč so imele večje kmetije od 30-40 glav goveje živine in od 50-100 glav ovac. Pri reji prašičev se število ni bistveno spremenilo.

### DONOS NJIV JE SLAB

Nekje smo dejali, da Kozjačani niso nikdar zapostavljali poljedelstva. Vzroke temu pojavu moramo iskati v osnovni hrani teh ljudi — v kruhu. Pečejo ga večinoma sami, četudi moko kupujejo, doma spečen je bolj okusen, kot pekovski. Tudi večino preostale hrane dajejo njive. Na njih pridobivajo v zadnjem času tudi vedno več krme.

Največ njivskih površin je namenjenih še vedno žitaricam, rži, pšenici, ječmenu in ovsu. To so najstarejše kulture, ki jih omenjajo že srednjeveški urbarji. Med te moramo še prištevati lan, ki je kot pripovedujejo, zavzemal še pred nekaj desetletji, vidne površine. Kultura lanu je bila nekoč za našega kmeta izrednega pomena, saj je iz lanu izdelovali obleko. Še v dvajsetih letih tega stoletja so bili redki Kozjačani, ki bi nosili iz trgovine kupljeno obleko. Iz lanu so izdelovali platno in raševino. Sprva so te proizvode izdelovali

sami doma, medtem ko so nazadnje lan nosili k tkalcu. Najdalje je ta obrt živel v Vitanju. Med zadnjimi znanimi kmeti na Paškem Kozjaku, ki so sejali lan, je bil Črep. Ta rastlina je imela tudi še drug namen, predstavljala je pomembno sredstvo ljudske medicine. Lanena semena so mešali z mlekom nad ognjem, tako je nastalo zdravilo, ki je zdravilo gnojne rane.

Med mlajše njivske kulture štejemo koruzo in krompir, ki sta se začeli močno uveljavljati na višinskih kmetijah šele v 18. in 19. stoletju. Koruzo višje ležeče kmetije redko sejejo. Nasprotno pa je začel krompir vidno izpodrivati žitarice. Tako je ta postal polagoma važna sestavina kmečke prehrane, saj ga najdemo vsak dan na mizi. Važne so še druge kulture: repa, fižol, zelje itd., vendar zavzemajo te na njivah manjše površine.

Omenjene njivske kulture ne uspevajo na vsakih tleh. Domačini pripovedujejo, da raste dobro na peščeni prsti le rž in oves, medtem ko na boljših ilovnatih pšenica, koruza in fižol, medtem ko ima krompir rad mešano zemljo, ilovnato in peščeno.

## Podporni člani Rdečega križa

V velenjski občini so organizacije Rdečega križa in občinski odbor RK začeli pridobivati podporne člane. Odziv je bil dober, saj so se že odzvale mnoge delovne organizacije in tudi posamezniki.

Podporni člani RK so postali — tovarna Gorenje, rudnik lignita, Vegrad, rudarski šolski center, Chrommetal, komunalno obrtni center, osnovni šoli Gustava Šiliha in Miha Pintar-Todelo, trgovska podjetja ERA, Zarja in Merkur, gostinsko podjetje hotel Paka, zdravstveni dom, gozdno gospodarstvo, projektivni

biro, gostinsko podjetje Pod gradom, izdelovalnica gumirnega papirja, komunalni zavod za socialno zavarovanje, Stix, društvo upokojencev Velenje, usnjarna, termoelektrarna, Polypex, kmetijska druga, LIK Šoštanj, gostinsko podjetje hotel Kajuhov dom, kleparstvo-vodovod, osnovna šola Karla Destovnika-Kajuhov, društvo upokojencev Šoštanj, Tomo Hudoletnjak Šoštanj, Evgen Dervarič Velenje, Darinka Sterbenk, Velenje, Bruno Trebičnik, Velenje in podružnica kreditne banke v Velenju.

## V restavraciji »JEZERO«

gostuje februarja vsak dan od 16. do 22. ure in ob sobotah od 19. do 01. ure

kvartet  
»GOLD WARNA«  
iz Bolgarije

pod vodstvom  
Jožeta Artimenka

(Dalje prihodnjič)

šport šport šport

Odlična prireditev

JOZE SREDENŠEK NAJBOLJSI MLADINEC

Smučarski klub Partizan-Rudar Velenje je pod pokroviteljstvom turističnega društva Velenje priredil na 45-metrski skakalnici meddruštvene skakalne tekme. Odlično organiziranega tekmovanja se je udeležilo 86 tekmovalcev iz 17 klubov.

Tekmovanje je otvoril predsednik turističnega društva Gustl Tajnšek.

Ze v poskusni seriji skokov smo videli nekaj zelo uspešnih skokov, tako po slogu kakor tudi po dolžini.

V prvi seriji skokov v konkurenci je ljubljčan Andrej Nahtigal dosegel nov rekord skakalnice 43 metrov. Tudi v drugem skoku je bil nepremagljiv in tako zavzel prvo mesto med člani.

Najboljši Velenjčan pa je bil Drago Zupanc, ki je osvojil 5. mesto. Polde Krevselj je bil osmi z najdaljšim skokom 38,5 metrov, Stanko Škrabl pa 14., skočil je 38 metrov.

Velenjčan Jože Sredenšek je bil v konkurenci starejših mladincev neprekosljiv. Z dvema skokoma 41 metrov je zasledljivo osvojil prvo mesto.

Ostali domačini pa so se zvrstili na naslednja mesta: 8. Martin Čeh (30 m), 9. Jure Šmon (29 m), 10. Vinko Kovač (28 m).

Pri mlajših mladincih pa je zmagal Mislinjčan Bojan Jerele. Četrti je bil Jože Klemenčič iz Velenja.

- Rezultati:**
- Člani:**
1. Andrej Nahtigal (Enotnost Ljubljana) — 221,4 (43, 43).
  2. Jože Doda (Jesenice) — 214,3 (42, 42,5).
  3. Janez Zeleznik (Zagorje) — 206,7 (42, 40,5).
  4. Vinko Kunstelj (Vrhnika) — 198,8 (40, 39,5).
  5. Drago Zupanc (Velenje) — 196,0 (40,5, 39,5).
- Starejši mladinci:**
1. Jože Sredenšek (Velenje) — 208,3 (41, 41).
  2. Franc Ajnik (Izletnik Celje) — 196,5 (40, 40).
  3. Peter Čeh (Velenje) — 141,4 (31, 32,5).
  4. Marjan Klinar (Jesenice) — 138, (33,5, 31).
  5. Srečko Komac (Zalog) — 132,4 (29, 32).
- Mlajši mladinci:**
1. Bojan Jerele (Mislinja) — 132,5 (30,5, 32).
  2. Ljubo Prešern (Jesenice) — 126,1 (29,5, 29,5).
  3. Ivan Vivod (Mislinja) — 124,1 (29,5, 29,5).
  4. Janez Klemenc (Velenje) — 123,9 (29, 28,5).
  5. Ferdo Ocvirk (Zagorje) — 121,9 (28, 30,5).

Smučarski klub v Velenju

Na pobudo ljubiteljev smučanja in komi sije za smučanje pri ObZTK Velenje, so v Velenju ustanovili samostojni smučarski klub. S tem bodo zadostili želji mnogih mladih in starejših smučarjev, ki si želijo tekmovanj in organizirane zimskošportne rekreacije. Da bi zvedeli več o bodočem delu novega kluba, smo zaprosili za razgovor Srečka Godca.

O namenu in načrtih nam je povedal:

— V Velenju je iz leta v leto več smučarjev, tako mladih kot starejših, ki se neorganizirano ukvarjajo s smučanjem. Posebno manjka tekmovanje, kjer bi se lahko mladi smučarji pomerili med seboj in tako zadostili svojim tekmovalnim ambicijam. Prva naloga odbora bo, da pritegne v klub vse, ki bi želeli svoje smučarsko znanje izpopolniti, bodisi v tekmovalnem ali pa rekreacijskem smučanju.

Na zadnjem sestanku smo se dogovorili o programu dela, ki bo obsegal tekmovalno in rekreativno smučanje. V ta namen smo formirali tudi za obe področji odbora, ki bo sta skrbela, da bo delo potekalo po zasnovanem načrtu. Komisija za tekmovanje bo iz vrst pionirjev in mladincev izbrala boljše smučarje in jih pod strokovnim vodstvom usmerjala v tekmovalno smučanje.

Ob ugodnih snežnih razmerah bomo priredili na smučišču ob skakalnicah klubsko tekmovanje v slalomu. Na Paškem Kozjaku pa klubsko prvenstvo v smuku in veleslalomu za vse kategorije (tudi starejše člane). Izvedli bomo I. spominsko tekmovanje v veleslalomu v počastitev 25-letnice pohoda XIV. divizije na Paškem Kozjaku za »partizansko puško«. V okviru delavskih športnih iger pa bomo izvedli tudi sindikalno tekmovanje v veleslalomu.

Člani kluba, predvsem pionirji in mladinci, pa se bodo udeležili tekmovanj, ki jih bodo prirejala sosednja društva. Najboljši bodo sodelovali na republiškem prvenstvu za pionirje in mladince.

Komisija za rekreativno smučanje bo za člane prirejala smučarske izlete na bližnja in daljna smučišča (na vlečnici) bodisi z lastnimi prevoznimi sredstvi ali z avtobusi. Pod vodstvom učiteljev in vadiateljev si bodo lahko izpopolnjevali svoje smučarsko znanje. V času semestrskih počitnic se bodo člani kluba (starejši) lahko udeležili 6-dnevnega smučarskega tečaja na Paškem Kozjaku.

Veselite se snegu



Čeprav smo bili nekaj časa zaskrbljeni, da bo šolarjem nenadna odjuga pokvarila počitnice, so se s počitnicami začeli začetni in nadaljevalni smučarski tečaji na Paškem Kozjaku in Belih vodah. V Belih vodah bo kmalu stekla tudi premična smučarska vlečnica. Smučarske tečaje je organizirala občinska zveza prijateljev mladine Velenje, udeležili pa so se jih učenci osnovnih šol, rudarskega šolskega centra in gimnazije. Ker pa v Saleški dolini primanjkuje snega, se mnogi otroci vozijo vsak dan z rudniškimi avtobusi na smučanje v Dovže.

Najbolj zadovoljni so bili tisti, ki so bili na tečajih v Belih vodah. — Na fotografiji: tečajniki na pohodu.

nesreče

— Desetletna **ALENKA GLAVNIK** iz Velenja, Stanetova 15 in 7-letna **DARJA LEDINEK**, pravtako iz Velenja, Stanetova 11/a, sta se 7. januarja sankali nad Stanetovo cesto. Pri sankanju pa sta bili nepazljivi in sta se zapeljali pred osebnim avtomobilom CE 241-98, ki ga je vozil **MARJAN KUK** iz Velenja, Smarska c. 2. Pri nesreči (s sanmi sta namreč zadeli v sprednji del avtomobila), sta bili obe deklici težje poškodovani.

— 12. januarja ob 22,10 uri je **GREGOR POŽUN** iz Soštanja, Partizanska 1, z osebnim avtomobilom CE 180-16 pred železniškim prelazom v Saleku trčil skupaj z invalidskim avtomobilom reg. št. 19-067, ki ga je vozil **JANEZ KOTNIK** iz Velenja, Kersnikova 6. Pri prehodu čez železniško progo je invalidski avtomobil zaneslo in je voznik zapeljal na nasprotno stran cestišča, vtem pa je trčil v prihajajoči osebnim avtomobil. Pri nesreči je dobil voznik **Kotnik** poškodbe na nogi.

— Voznik osebnega avtomobila **VINCENC MIRNIK** je 8. januarja okrog 12. ure pripeljal z osebnim avtomobilom CE 153-30 po Celjski cesti v križišče pri gasilskem domu v Velenju. Čeprav ni imel prednosti, je kljub temu zapeljal v križišče v trenutku, ko je proti Pesju po prednostni cesti pripeljal s tovornjakom MB 253-44 voznik **VIK-**

**TOR VRHOVNIK**, doma iz Otiškega vrha 132. Oba voznika sta resda močno zavirala, vendar na poledeneli in neposuti cesti nesreče nista mogla preprečiti in sta v križišču trčila. Na srečo sta bili poškodovani le njuni vozili za okrog 1.000 dinarjev.

— Dne 13. januarja ob 21. uri se je **FRANC KRICEJ**, doma iz Velenja, Saleška 19, peljal z osebnim avtomobilom CE 174-41 po novi cesti proti Soštanju. V Pesju pa se je zapeljal v varovalne deske, poškodoval avtomobil in razbil rdečo luč, ki je opozarjala na delo na cesti.

— 13. januarja ob 14,30 uri je **FRANC HUDEJ** iz Raven pri Soštanju vozil osebnim avtomobilom CE 226-54 iz Arnač proti Velenju. V križišču ceste Arnač—Polzela mu je nasproti pripeljal **OTO JANEZIC** iz Arnač št. 23/a z osebnim avtomobilom CE 180-30. Zaradi ozko pluzene ceste sta trčila. Na vozilih je škoda za okrog 1.300 dinarjev.

— **IVO KOZLEVČAR** iz Velenja, Ljubljanska 14/a, je 22. januarja okrog 9. ure povzročil nesrečo, ker je na Saleški cesti izsilil prednost avtomobilu reg. št. CE 204-70, ki ga je vozil **ERNEST TACOL** iz Velenja, Prešernova 9. Kozlevčar ni upošteval desnega pravila, ko je s svojim avtomobilom pripeljal iz dvorišča pri velenjskem hotelu. Zato je voznik **Tacol** trčil v Kozlevčarjev avtomobil in pri tem poškodoval na njem leva vrata.

Avto moto društvo »Saleška dolina«, obvešča, da se bo začel 17. februarja 1969 ob 17. uri v prostorih gimnazije

**TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNIH VOZIL**

Organiziran bo:

- skupinski zdravniški pregled
- za motoriste teoretični in praktični izpit v Velenju
- za voznike B kategorije teoretični izpit v Velenju

Informacije dobite v društveni pisarni, Celjska cesta 4, od 7. do 18. ure ali po telefonu 85-089.

NOVI NAROČNIKI

Rafko **ZAGER**, Tomšičeva 40, Maribor; Marija **TOČAJ**, Veliki vrh 18, Smartno ob Paki; Pavla **BOLHA**, Cesta talcev 15, Soštanj; Jože **KOLENC**, Cesta talcev 15, Soštanj; Pavla **KOSAR**, Cesta talcev 15, Soštanj; Franc **KLANČNIK**, Smartno ob Paki 91; Aca **POLANC**, Goriška 9, Soštanj; Karla **TRPIN**, Trg svobode 1, Soštanj; Franc **BRATKOVIČ**, Smartno ob Paki 122; Ivan **PODGORSEK**, Rečica ob Paki 7; Društvo upokojencev Velenje; Vinko **SVIGELJ**, V. P. 4680, Celje; Karli **GOMBOC**, V. P. 1993/20, Maribor; Leopold **SIMONČIČ**, V. P. 7575/3, Knjaževac; Adem **OMERDIČ**, V. P. 3872/12 V3, Postojna.

MALI OGLASI

PRODAM

● Prodajam več gradbenih parcel ali pa cel kompleks zemljišča ca. 8500 m<sup>2</sup> v Hrastovcu. Ivanka Pirmanšek, Bevče 1.

STANOVANJA

● Mlad inženir išče opremljeno in ogrevano sobo v Velenju, po možnosti s posebnim vhodom. Ponudbo pošljite na naslov: Ciril Camloh, Jenkova 6/18, Velenje.



Azaleje

Za žmetovalce

Glivica *Cronartium ribicola* je heterični (dvodomni) patogeni organizem, ki povzroča rjo — mehurjevko na skorji večine borov s petimi iglicami, od katerih je najbolj občutljiv zeleni bor. Včasih povzroča mekrozo skorje tipa pravih ran. Če so okužena mlada drevesca, glivica povzroči, da se razvijejo zakrčki, ki se kmalu posuše. Okužena drevesca imajo krajše iglice od normalnih, so rumenkaste in kažejo bolezenski videz. Glivica napada zelene bore vseh starosti. Posledica nekroze skorje je hitro sušenje sadik in mladih drevesc v dsaadih. Mlada drevesca in sadike propadejo v 2 do 4 letih,

okužijo. Vlažno vreme v času vegetacije pospešuje pojav bolezni na boru in ribezu ter širjenje bolezni.

**Zatiranje:**

Glavna borba se nanaša na določitev območja, v katerem ni niti zelenega bora, niti raznih ribezovih vrst. Ta pas mora biti širok 2 km. V tem smislu se izvaja na področju SR Slovenije rajonizacija ribeza, ki se goji zaradi plodov in zelenega bora, ki se goji kot hitro rastoča drevesna vrsta in zaradi tehnične vrednosti lesa. V okolici že obstoječih plantaž, nasadov in intenzivnih nasadov zelenega bora je treba na razdalji 2 km okrog in okrog iztrebiti vse ribezove

Rajonizacija ribeza in zelenega bora

starejša drevesa pa hirajo 20 in več let preden se posuše. Nekroza skorje se pojavi tako na vejah kot na deblu. Najpogostejše nastopi odmiranje skorje razen na vejah tudi pri dnu debla in na deblu v vretencih vej. Tudi vse vrste ribeza in kosmulje so občutljive za obolenje z mehurjevko, vendar je najbolj občutljiv črni ribez. Zato zgodaj izgubi listje in je nastavek cvetov in plodov slabši.

V poznem poletju ali v začetku jeseni se okužijo iglice zelenega bora s poletnimi trosi, ki jih je veter prenesel s listov ribeza iz razdalje do 2 kilometra. Prihodno pomlad se na obolelih vejah in deblu bora pokažejo do 10 mm dolge rumene vrečice, v katerih se razvijajo spomladanski trosi. Te troske raznaša veter in kjer naletijo na ribez ga okužijo skozi listne reže. Na listih ribeza se pokažejo po treh tednih rumene pege na zgornji strani, na spodnji strani pa rumena bučicam podobna ležišča poletnih trosov. Ti trosi kužijo ribez na krajše razdalje. Proti koncu poletja se razvijajo na spodnji strani listov 1—2 mm dolgi rjavi stebrički, ki so sestavljeni iz številnih med seboj zraslih zimskih trosov, ki z vetrom dostopajo na borove iglice in jih

vrste. Ribez iztrebimo mehnično ali pa s škropljenjem ali rosenjem ribezovih grmov z arboricidi.

3. člen uredbe o območjih, na katerih je dovoljeno gojiti ribez in zeleni bor (Ur. list SRS, št. 30/67) določa, da je treba rastline zelenega bora, ki so okužene z ribezovo rjo (mehurjevko) in so na območju, ki je določeno le za saditev ribeza, posekati. Drevesa je treba obeliti, lubje, veje in sadike pa sežgati na kraju, kjer je bila okužba ugotovljena.

Rastline ribeza, ki so okužene z ribezovo rjo in so na območju, ki je določeno za saditev zelenega bora, je treba sežgati na kraju, kjer je bila okužba ugotovljena.

4. člen uredbe določa, da se mora rastlina ribeza redno tretirati z enim izmed učinkovitih kemičnih sredstev.

Ribez se mora škropiti proti rji vse do jeseni, ko listje odpade, vsaj trikrat. Saditi moramo odporne vrste ribeza, zračna razdalja med rastlinami ribeza in zelenga bora pa mora biti najmanj 2 km.

Občinska skupščina Velenje je na seji občinskega zbora in zbora delovnih skupnosti dne 12. 12. 1968 sprejela odlok o območjih, na katerih je dovoljeno gojiti ribez in zeleni bor v občini Velenje.

OSKRBOVANJE AZALEJ

Zadnjih nekaj let je tudi pri nas mogoče kupiti sobne azaleje, ki jih uvažamo iz Vzhodne Nemčije iz okolice Dresdna, ki je staro središče za vzgojo teh lepih lončnic.

Veselite se, ki ga imamo s cvetočimi sobnimi azalejami se kaj hitro spreobrne v razočaranje. Lončne azaleje prištevamo h grmovnicam. Nekaj je med njimi celo takih, ki vzdržijo tudi zunaj. Druge vzdržijo tam, kjer ne zmrzuje, nobena pa ne uspeva v toplem prostoru. Če smo dobili s cvetnimi popki obloženo azalejo, moramo misliti na to, da je bila prinesena iz hladnega rastlinjaka, kjer je bilo tudi dovolj vlažnega zraka. Azalejo postavimo v hladen (temperatura 5—10° C je najprimernejša za nastavek cvetja, pri 20° C pa rastlina cvet odvrti), svetel prostor, vendar ne na direktno sonce. Tu bodo rastline ostale zdrave in bodo dolgo cvetele.

V tesni zvezi s toploto je zalivanje. Ko azaleje cvetijo, potrebujejo razmeroma veliko vode. Najbolje je lonček z rastlino postaviti do roba v večjo posodo napolnjeno z vodo. V vodi naj ostane 2 uri, da se zemlja temeljito prepoji. Tako prepojena prst ohrani vlago 5—7 dni. Zelo važno je, da zalivamo z mehko vodo (dežnica ali snežnica), kajti trde vode ne prenese, ker vsebuje apnenec. Navadno vodo iz vodovoda ali vodnjaka moramo omehčati. Ni dovolj, da je taka voda samo postana, moramo jo prekuhati. Voda za zalivanje mora biti tudi primerno topla.

Če se torej hočemo pozimi

in spomladi ob cvetoči azaleji veseliti, ji damo pravo mesto v sobi, primerno toploto in jo redno zalivamo z mehko vodo. Če pogosto menjamo prostor — če menjamo jakost svetlobe in temperaturo, če se posušijo zemlja v lončku in če je zrak presuh, odvrti rastlina cvetne popke in tudi liste. Ko cvet odcveti, ga odšcepamo, prav tako poganjke ob cvetovih. Sele po cvetenju pustimo, da se poganjki nemo tino razvijajo.

Ko azaleje odcvetejo, jih postavimo v še hladnejši prostor (le nekaj stopinj nad ničlo), ko pa prenehajo nočni mrazovi, jih presadimo (mlade vsako drugo leto, starejše pa redkeje) in jih postavimo z loncem vred v zemljo na vrtno v zavetrno in senčno lego. Za presajanje je najboljša zemlja iz borovega gozda ali pa barjanska prst (zemlja s kislo reakcijo). Ker pa ta prst nima dovolj hranil, moramo rastline gnojiti s kislimi gnojili (na 1 liter vode raztopimo 3 gr superfosfata) vsakih 14 dni. Od avgusta dalje zalivamo manj in prenehamo gnojiti. Rastline tedaj mirujejo, na jesen pa začno razvijati cvetne popke. Tik pred zimo jih prenesemo v hladen prostor, vendar nikoli takoj v zakurjeno sobo, ker bo sicer odvrgla liste in popke.

Oskrba azalej se torej nekoliko razlikuje od oskrbe drugih lončnic. Ni pa pri tej oskrbi ničesar nemogočega, kar ne bi mogli narediti. Z malo skrb in dobre volje nam bo azaleja ves trud bogato poplačala z obilnim, prelepim cvetjem.

## BOLEZNI IN ZDRAVLJENJE

### ČE NAS BO OBISKALA GRIPA

Gripa se pri nas pojavlja v večjih ali manjših epidemijah vsako leto v hladnih zimskih mesecih in zgodaj spomladi, posebno ob vlažnem vremenu. Posamezni primeri gripe se vse leto, masovni pojavi pa le v tem času. Ker se bolezen širi s hitrostjo prometa, je seveda mogoče, da zajame bolezen precej hitro ves svet. Tako je bilo po prvi svetovni vojni, ko je pri nas razsajala »španska«, pa pred leti, ko smo imeli »azijsko« gripo. V obeh primerih je šlo za gripo, le da se je začela v Španiji oziroma v Singapuru v Aziji. Letošnja epidemija, ki spet grozi, da se bo razvila v pandemijo, torej da bo zajela ves svet, se je začela v Hongkongu v Aziji, preskočila Pacifik, zajela Ameriko, preskočila Atlantik in se izkrcala v Nizozemski. Od tod bo verjetno kmalu šla naprej proti vzhodu.

Gripa, pravimo ji tudi influenca, je močno nalezljiva bolezen. Prenaša se od človeka do človeka s kužnimi kapljicami, ki jih bolnik izkašlja. Povzročitelj je virus različnih tipov. Sprejemljivost za bolezen je splošna, torej zbolijo lahko vsakdo.

Gripa nastane naglo. Bolnik se počuti zelo slabo, »kot pretepen«, vse ga boli, posebno udje, prsi in hrbet. Hitro dobi vročino od 38 do 40 stopinj C, pojavi se suh kašelj, boleče grlo in rdeče oči. Obraz pordeči, postane zabuhel. Tek iz gine in bolnik sili v posteljo, kamor tudi spada. Takemu bolniku dajemo vroče pijače, npr. čaj, limonado, sadne sokove, trikrat na dan po dve tableti andola ali acetisala. Približno po treh dneh vročina pade in bolnik je zdrav. Seveda pa mu je bolezen pustila neopornost, ker ga je izčrpala in je zato še najmanj en teden dojemljiv za različne druge bolezni, ki bi mu sicer ne bile nevarne.

Največja nevarnost za bolnika, tudi večkrat za njegovo življenje, pa je v komplikacijah, ki se pri gripi rade pojavijo. Če bolnik v treh dneh ni zdrav ali pa če vročina ponovno naraste, gre največkrat za pljučnico, za okvare na prebavilih, živčevju ali drugod, za vnetje obnosnih votlin, za vnetje ušes itd. Sedaj je treba biti zelo previden. Ker je odpornost organizma zaradi gripe močno padla, ima pri komplikacijah telo zelo malo možnosti samoobrambe. Prav

zato je zdravljenje komplikacij pri gripi resna stvar. Če je izčrpanost organizma tako močna, da zdravljenje ne morejo razviti svojega učinka dovolj hitro in v dovolj veliki meri, potem taka komplikacija lahko povzroči bolnikovo smrt. Ne smemo pozabiti, da lahko tak neoporen prebolevnik gripe dobi tudi še kakšno drugo bolezen, pogosto npr. jetiko, ki je sicer ozdravljiva, vendar pa še vedno nevarna in dolgotrajna bolezen.

**Močno je razširjeno mnenje, da se gripa prežene z žganimi plijami in z vinom. To mnenje je zmotno, ker že tako oslabiljeno telo še bolj oslabi. Posledica je največkrat pljučnica!**

Edino uspešna obramba pred gripo je cepljenje. Cepiti je treba, preden se gripa pojavi, se pravi čimprej. Cepimo trikrat v približnih presledkih, od 10 do 14 dni. Cepiva je dovolj in ni drago, posebno še, ker prispeva k cepljenju tudi socialno zavarovanje. Če izračunamo koliko stane izpad proizvodnje, nadomestilo dohodka za bolnike in še vse drugo ob epidemiji, je strošek za cepljenje malenkosten. Precej kolektivov je že cepljenih, nekateri imajo cepljenje v teku. Kolektiv, ki še premišljuje, če bi se cepili, naj se hitro odloči, sicer bo gripa prej pri nas. Cepljenje ustvari odpornost proti gripi za približno šest mesecev, kar za eno sezono zadostuje.

Če dobro premislimo, se izplača gripo preprečiti, ker nastopa masovno, ima lahko nevarne komplikacije in ker zmanjša telesno odpornost za nekaj časa skoraj na ničlo.

#### RAZGLAS

Po 6. točki navodila o postopku z najdenimi predmeti (Uradni list FLRJ, št. 93/49) objavlja oddelek za občno upravo Skupščine občine Velenje, da so bili na območju občine Velenje najdeni spodaj navedeni predmeti:

● Signalna luč za tovorni avtomobil.

● Črn moški dežnik.

Prosimo lastnike teh predmetov, da jih dvignejo v roku 12 mesecev po objavi tega razglašja. Po tem roku bodo ti predmeti last družbenega premoženja. Najdene predmete si lahko ogledate vsako sredo popoldne.

## Klubi OZN so zaživel VELIK TOVORNI PROMET

Od ustanovitve občinskega centra klubov OZN sta minila komaj dva meseca, vendar so se že pokazali prvi uspehi dela. Center je skupaj s klubom OZN rudarskega šolskega centra pripravil v mladinskem klubu razstavo fotografij pod naslovom ZA MIR IN ENAKOPRAVNOST MED NARODI. Razstavljeno gradivo je bilo pestro. Pozornost sta vzbudili zbirki fotografij o

Vladimirju Iljiču Leninu in o revoluciji na Kubi.

Na otvoritvi je najprej spregovorila predsednica občinskega centra klubov OZN Nada Zavolovšek, v kulturnem sporedu pa so sodelovali dijaki z gimnazije. Upamo, da bodo člani velenjskih klubov OZN pri svojem delu dosegli še mnogo lepih uspehov in da bodo prispevali k vzgoji mladih v duhu humanosti in internacionalizma.

Železniška postaja v Smartnem ob Paki je bila lansko leto večkrat kar prenatrpana s tovornimi vagoni. V lanskem letu je bilo tu naloženih 6.468 vagonov ali skupno 98.169 ton raznega blaga, posebno lesa iz Zgornje Savinjske doline ter tufa iz Gorenja pri Smartnem ob Paki. Razloženih pa je bilo 1.045 vagonov ali 17.513 ton in to umetnih gnojil, moke ter bukovine. Slednja prihaja največ iz Hrvaške. Bukovino predelajo v končne izdelke na veliki moderni žagi v Nazarjah pri Mozirju.

Ce primerjamo tovorni promet na postaji v Smartnem v zadnjih dveh letih, vidimo, da je bilo v letu 1968 naloženih več vagonov kot prejšnje leto, razloženih pa nekoliko manj, ker zadnje čase moč dovažajo v skladišča v glavnem s tovornjaki, ki imajo tudi priklopnice.

Ker pa se bo letos povečal odkop tufa v Gorenju in k je postaja sploh tudi druga pretesna, bodo že na spoml uredili dva nova železniška raga, na katerih bo prostora 60 vagonov.

## Gasilski veterani bodo zborovali

V teh dneh se bodo v Slovenj Gradcu zbrali gasilski veterani iz velenjske in slovenjgraške občinske gasilske zve-

ze, ki že več kot 40 let aktivno delajo v gasilski organizaciji.

Na srečanju se bodo poglobili o izkušnjah in novih nalogah, ki stoje pred gasilsko organizacijo predvsem pri vseh ljudski obrambi.

## MALI KOLEDARČEK

1. 1. 1913, je bil rojen na Grajeni pri Ptujju IVAN POTRČ.

5. 1. 1907, je bil rojen na Spodnji Polskavi pri Pragerskem ANTON INGOLIC.

9. 1. 1856, je bil rojen v Globokem pri Rimskih Toplicah ANTON ASKERC.

19. 1. 1876, je bil rojen na Premu na Notranjskem DRAGOTIN KETTE.

23. 1. 1878, je bil rojen na Vinici v Belih Krajini OTON ZUPANČIČ.

26. 1. 1779, je bil rojen v Zirovnici na Gorenjskem MATIJA COP.

— 1. 1. 1925 — V Beogradu je začel ilegalno izhajati časopis »Komunist«, glasilo CK KPJ, ki ga je urejal Moša Pijade. Po tretji številki je prenehal izhajati.

— 1. 1. 1947 — V Železniku je začela obratovati tovarna težkih orodnih strojev »Ivo Lola — Ribar«.

— 2. 1. 1934 — Ponovno izide časopis »Komunist«, ki izhaja kot glasilo oblastnega komiteja KPJ za Srbijo (kasneje pokrajinski komite) občasno in ilegalno do leta 1941. Od leta 1946 ponovno izhaja kot glasilo CK KPJ. Leta 1949 spremeni naziv in do leta 1953 izhaja kot »Partijska izgradnja«, nato pa od 1. maja 1957 kot »Komunist« in sicer kot tedensko glasilo ZKJ.

— 4. 1. 1967 — V hudi prometni nesreči je izgubil življenje znani komunist, član predsedstva CK ZKJ in podpredsednik ZIS, narodni heroj Boris Kraigher.

— 6. 1. 1929 — Kralj Aleksander je odpravil ustavo, razpustil narodno skupščino in uvedel tako imenovano šestojanuarsko diktaturo. Kralj je postal »nosilec vse oblasti v državi«, za predsednika vlade je imenoval generala Petra Živkovića.

— 8. 1. 1942 — Vrhovni štab NOP in PVJ je januarja uvedel naziv narodnega heroja — največje priznanje za hrabrost in požrtvovalnost v boju proti okupatorju in domačim izdajalcem.

— 8. 1. 1944 — V Primožu na Pohorju je bila ustanovljena Zidanska brigada.

— 8. 1. 1943 — Na Pohorju je junaško izkrcaval I. pohorski bataljon. Po večurni borbi je padlo vseh 68 borcev.

— 9. 1. 1929 — Vlada je prepovedala delovanje neodvisnih sindikatov Jugoslavije.

— 10. 1. 1942 — Cankarjev bataljon se je junaško boril z neprimerno močnejšim sovražnikom v Dražgošah. To je bila ena izmed največjih partizanskih borb.

— 10. 1. 1967 — Na VI. plenumu CK ZKJ so ocenili notranjepolitični položaj po IV. in V. plenumu; podan je bil tudi referat o nalogah ZKJ v zvezi z nekaterimi aktualnimi problemi v mednarodnem delavskem gibanju.

— 13. 1. 1953 — Zvezna ljudska skupščina je izglasovala ustavni zakon o temeljnih družbenih in političnih ureditvah FLRJ in o zveznih organih oblasti. Ta zakon je določil sistem samoupravljanja delovnega ljudstva kot temelj za celotni družbeni red.

— 21. 1. 1924 — V Gorkem pri Moskvi je ob 18. uri in 50 minut ugasnilo življenje velikega Vladimirja Iliča Lenina.

## ODKUP ŽIVINE

Dvakrat v mesecu odkupujejo v Smartnem ob Paki živino. Naši kmetje z odkupom niso preveč zadovoljni, kajti cene so precej nizke, meso v mesnicah pa je glede na odkupne cene vsekakor predrago. Ljudje se sprašujejo, kam gre razlika med odkupom in prodajo mesa. Če redno pre-

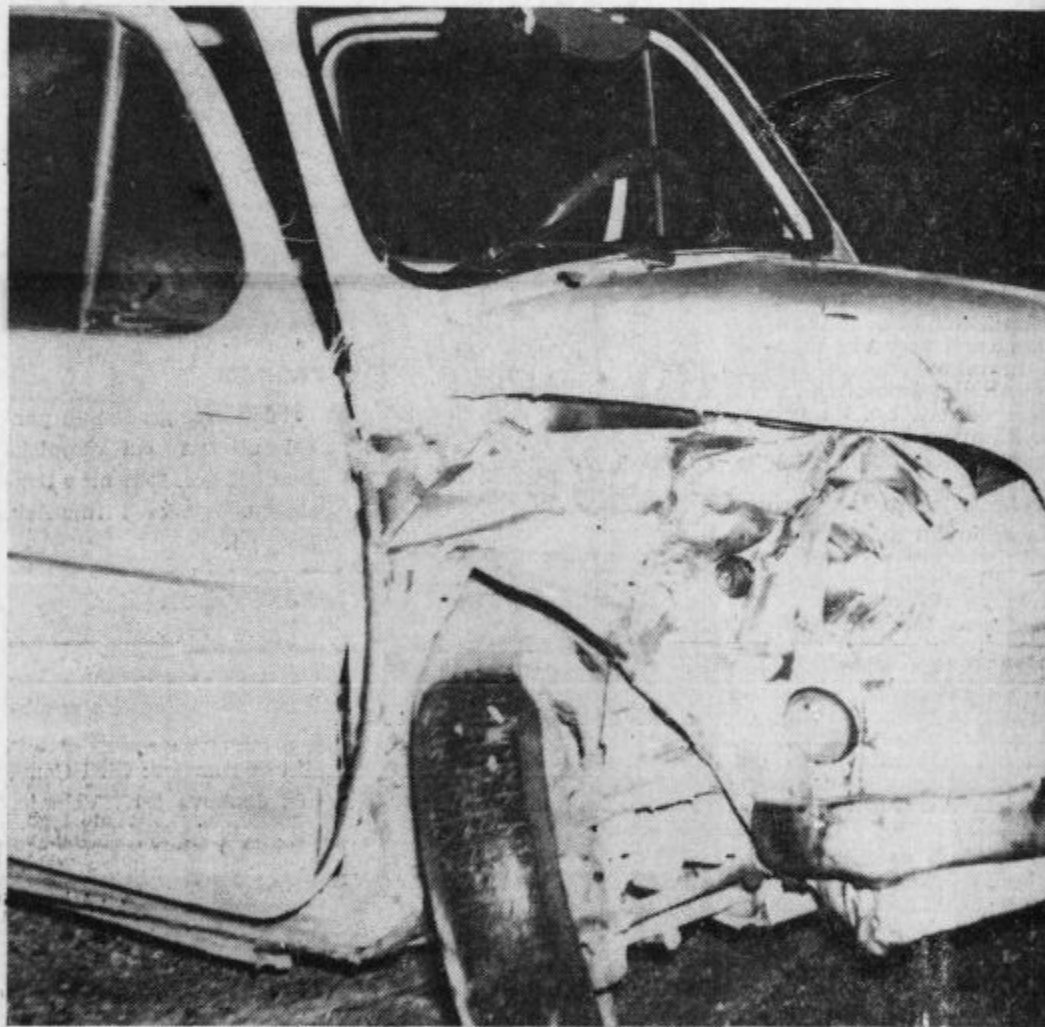
biramo časopise, lahko ugotovimo, da so cene odkupa daleč od skoraj iste, vendar pa meso cenejše kot pri nas.

Precej se je govorilo in salo o garantirani ceni goveje živine, vendar do uresničitve tega ni prišlo. Le kje je ovi temu?

## Seminar za režiserje v Velenju

Pred dobrim tednom se je v domu kulture v Velenju končal enotedenski seminar za režiserje začetnike. Občinska zveza kulturnoprosvetnih organizacij Velenje je organizirala tečaj zato, da bi omogo-

čila obisk vsem tistim, ki so zaposleni v gospodarskih organizacijah. Zadnja dva dneva seminarja so posvetili večnamenskiranju. Za seminar se je prijavilo 20 mlad igralcev.



CESTE SO SE VEDNO NEVARNE. VOZNIKI BODITE PREVIDNI, DA TUDI VAS NE BO DOLETELA PODOBNA NESREČA!

## bilo je v starih časih ... in še danes



VSAK MESEČ NOV BARSKI SPORED  
v hotelu »PARK« VELENJE

## Naročite svoj list na domači naslov

V nedeljo, 2. februarja ob 19,30 gostuje v domu kulture Velenje priznani

**Učiteljski  
pevski zbor  
»Emil Adamič«**

s koncertom narodnih in umetnih pesmi.

Vabljeni!

SALESKI RUDAR  
VELENJE  
Titov trg 2  
P. p. 89

**NAROČILNICA  
za Šaleškega rudarja**

Pošljite vaš list na naslov:

Priimek in ime .....

Naslov .....

Pošta .....

Podpis .....

Letno naročnino v znesku 7,50 dinarjev bom nakazal na tekoči račun 5074-8-369.